PRŮVODCE DOBROVOLNICTVÍM
V JIHOČESKÉM KRAJI
A V REGIONU ČESKOKRUMLOVSKA

ICOS Český Krumlov, o.s. a CPDM Český Krumlov, o.p.s., 2011

Vydáno za podpory
EUROPE DIRECT České Budějovice a města Český Krumlov

brožura Průvodce dobrovolnictvím.indd před1 15.11.2011 7:51:29

Průvodce dobrovolnictvím v Jihočeském kraji a v regionu Českokrumlovska vznikl v rámci společného projektu Centra pro pomoc dětem a mládeži, o.p.s. Český Krumlov a ICOS Český Krumlov, o.s. na podzim roku 2011 za spolupráce s dalšími organizacemi, které se věnují dobrovolnické činnosti. Za finanční podporu děkujeme městu Český Krumlov a Europe Direct České Budějovice při Krajském úřadu Jihočeského kraje, který se na vzniku průvodce aktivně podílel.

Průvodce dobrovolnictvím v Jihočeském kraji a v regionu Českokrumlovska

Vydaly: Centrum pro pomoc dětem a mládeži, o.p.s. Český Krumlov (CPDM Český Krumlov, o.p.s.) a Informační centrum občanského sektoru Český Krumlov, o.s. (ICOS Český Krumlov, o.s.)

Grafická úprava a tisk: Tiskárna Vyšehrad, s.r.o.

Český Krumlov, listopad 2011

Náklad: 1000 ks

Neprodejné

brožura Průvodce dobrovolnictvím.indd před2 15.11.2011 7:51:31

OBSAH

1. ÚVODEM 3
1.1 O vzniku průvodce,
aneb komu je průvodce dobrovolnictvím určen a co je jeho cílem 3
1.2 Rozhovor o dobrovolnictví s hejtmanem Jihočeského kraje 5

2. CO JE DOBROVOLNICTVÍ - základní informace a vymezení pojmů 6
2.1 Základní informace o dobrovolnictví - národní a regionální kontext 6
2.2 Současná česká legislativa v oblasti dobrovolnictví a evropský kontext 8
2.3 Vymezení základních pojmů v dobrovolnictví 9

3. PŘEDPOKLADY DOBROVOLNICTVÍ A DOBROVOLNICKÉ PRÁCE 11
3.1 Kdo je dobrovolník a kdo se může stát dobrovolníkem 11
3.2 Proč se stát dobrovolníkem a co mohu tímto rozhodnutím získat 12

4. KDE A JAK SE MŮŽE DOBROVOLNICTVÍ UPLATNIT 14
4.1 Kde se s dobrovolnictvím a dobrovolníky setkáváme 14
4.2 Uplatnění dobrovolníka z hlediska organizací
- proč potřebujeme dobrovolníky? 15
4.3 Dobrovolnická centra a jejich význam 16
4.4 Jaké jsou podmínky pro přijímání dobrovolníků a jejich výběr 17

5. EVROPSKÁ DOBROVOLNÁ SLUŽBA - EDS 19
5.1 Základní informace o EDS - co je Evropská dobrovolná služba 19
5.2 Chci se stát dobrovolníkem v EDS - jak na to? 20
5.3 Instituce a organizace zabývající se EDS
na národní úrovni a regionální úrovni 22
5.4 Zkušenosti s Evropskou dobrovolnou službou - několik příkladů z praxe 23

6. DOBROVOLNICKÉ PROGRAMY A DALŠÍ MOŽNOSTI DOBROVOLNICKÉ PRÁCE v regionu jižních Čech 28
6.1 Přehled vybraných organizací v regionu, které přijímají dobrovolníky 28
6.2 Přehled vybraných organizací v regionu, které zprostředkovávají dobrovolnickou činnost 32

7. PŘÍKLADY DOBRÉ PRAXE A ZKUŠENOSTI S DOBROVOLNICTVÍM NA JIHU ČECH 35
7.1 Vybrané příklady dobré praxe 35
7.2 Zkušenosti z pohledu dobrovolníků 39
7.3 Zkušenosti z pohledu organizací 46

8 O REALIZÁTORECH - organizace podílející se na vzniku průvodce 51
8.1 ICOS Český Krumlov, o.s. a jeho Dobrovolnické centrum 51
8.2 CPDM, o.p.s. Český Krumlov 53
8.3 EUROPE DIRECT 55

9 POUŽITÁ A DOPORUČENÁ LITRATURA A SEZNAM DALŠÍCH POUŽITÝCH ZDROJŮ A ODKAZŮ NA MATERIÁLY VZTAHUJÍCÍ SE K DOBROVOLNICTVÍ 56

1. ÚVODEM...

1.1 O vzniku průvodce, aneb komu je průvodce dobrovolnictvím určen a co je jeho cílem

O vzniku průvodce

Průvodce dobrovolnictvím, který právě držíte v ruce, vznikl jako součást širšího partnerského projektu dvou neziskových organizací, Informačního centra občanského sektoru (ICOS Český Krumlov, o.s.) a Centra pro pomoc dětem a mládeži, o. p. s. (CPDM, o.p.s. Český Krumlov). Obě organizace se problematice dobrovolnictví věnují dlouhodobě.

Občanské sdružení ICOS Český Krumlov se od svého vzniku v roce 2000 zaměřuje na podporu rozvoje regionu a komunitního života s důrazem na rozvoj chybějících a potřebných služeb v sociální oblasti v regionu Českokrumlovska a jižních Čech. Vyjma řady služeb a programů, které ICOS poskytuje prostřednictvím svého Centra sociálních služeb, provozuje ICOS i Dobrovolnické centrum Český Krumlov. To podporuje v regionu rozvoj dobrovolnictví, pomáhá dobrovolníkům i organizacím s cílem zajistit potřebné dobrovolnické programy a zapojit obyvatele (dobrovolníky) do řešení problémů komunity. ICOS a jeho Dobrovolnické centrum spolupracují s mnoha dalšími organizacemi na programech na podporu dětí, mládeže, zdravotně postižených či na podporu seniorů.

Jednou z těchto spolupracujících organizací je i **obecně prospěšná společnost Centrum pro pomoc dětem a mládeži (CPDM)**, založená roku 1997 městem Český Krumlov. CPDM se zaměřuje ve městě a regionu na zajišťování a rozšiřování nabídky aktivit a služeb ve prospěch dětí a mládeže, ať už jde o volnočasové, sociální, vzdělávací či kulturní aktivity. Jednou z oblastí, které se CPDM věnuje, je také Evropská dobrovolná služba. Ta umožňuje mladým lidem zapojit se do dobrovolnických projektů konaných v nejrůznějších evropských zemích. A stejně jako u ICOSu by se široká škála činnosti neziskové organizace CPDM neobešla bez dobrovolných spolupracovníků.

Dnes už je v ČR dobrovolnictví nedílnou součástí činnosti mnoha neziskových organizací. Přesto se obě organizace ve své praxi stále potýkají s nedostatečnou obeznámeností s tím, co to dobrovolnictví vlastně je, kdo a kde se může stát dobrovolníkem, jak a do jakých aktivit se mohou v případě zájmu dobrovolníci zapojit. A tato poměrně malá znalost významu a různých aspektů dobrovolnictví se netýká pouze širší veřejnosti, dotýká se i mnoha organizací, které by pro podporu své veřejně prospěšné činnosti dobrovolnickou činnost využívat mohly. Zjevně se však nejedná jen o problém lokální. Rok 2011 byl vyhlášen radou EU Evropským rokem dobrovolnictví. V celé Evropě i v ČR se v tomto roce konají nejrůznější akce na podporu dobrovolnictví.

Tímto *Průvodcem dobrovolnictvím* tak chceme svou troškou k propagaci dobrovolnictví přispět i my. Věříme, že příručka bude vítaným zdrojem informací jak pro zájemce o dobrovolnictví z řad širší veřejnosti, tak pro organizace, které pro podporu své činnosti dobrovolníky využívají, nebo využívat chtějí.

Za podporu při vzniku tohoto průvodce děkujeme všem spolupracujícím organizacím, které se podělily o své zkušenosti a samozřejmě všem dobrovolníkům, kteří jsou ochotni

brožura Průvodce dobrovolnictvím.indd 3 15.11.2011 7:51:31

část svého volného času věnovat druhým. Za finanční podporu děkujeme také městu Český Krumlov a Europe Direct České Budějovice, který se na vzniku průvodce aktivně podílel.

Co je cílem průvodce a pro koho je určen

Cílem „*Průvodce dobrovolnictvím v Jihočeském kraji a v regionu Českokrumlovska*" je nabídnout všem zájemcům přehledné základní informace o dobrovolnictví. Informace využitelné pro všechny zájemce o dobrovolnictví, ale i organizace, které pro podporu svých činností dobrovolníky využívají, či využívat mohou.

Průvodce však nemá ambici poskytnout vyčerpávající penzum informací o dobrovolnictví. Rozsah této brožury by to ostatně ani neumožnil. **Průvodce přináší základní vhled do problematiky dobrovolnictví se zaměřením na situaci a možnosti v regionu Českokrumlovsko a v Jihočeském kraji**. Důraz je kladen na oblasti, kterými se autoři (neziskové organizace ICOS a CPDM) primárně zabývají, tedy na sféry sociální, neformálně vzdělávací a volnočasové. Akcentovány jsou v průvodci příklady dobré praxe, zkušenosti dobrovolníků i organizací, které s nimi spolupracují. V závěrečné kapitole pak průvodce odkazuje na další materiály, vzory smluv a dokumentů vztahujících se k problematice dobrovolnictví.

I když si průvodce nečiní nárok na odborný ponor do problematiky (obecné kapitoly o dobrovolnictví jsou zpracovány za pomoci již existujících relevantních materiálů) a průvodce zahrnuje pouze výběrové informace, věříme, že se stane vítanou pomůckou, která napomůže k lepší informovanosti a orientaci v oblasti dobrovolnictví. A že v důsledku usnadní organizacím využívat dobrovolníky a zájemcům o dobrovolnictví rozhodnutí, zda část svého času věnují na podporu druhých. Jsme si vědomi toho, že v současné době informace velice rychle zastarávají, proto připravujeme i webové stránky, které by měly informace v tomto průvodci obsažené postupně doplňovat a rozšiřovat.

Za zpracovatele průvodce
Tomáš Zunt, předseda ICOS a Vlastimil Kopeček, ředitel CPDM

brožura Průvodce dobrovolnictvím.indd 4 15.11.2011 7:51:31

1.2 Rozhovor s Jiřím Zimolou, hejtmanem Jihočeského kraje

Pane hejtmane, má Jihočeský kraj nějakou ucelenou koncepci na podporu dobrovolnictví?

Jihočeský kraj především spravuje jím zřizovaná zařízení sociálních služeb, ale stranou jeho zájmu nezůstávají ani nestátní neziskové organizace, které by se mnohdy bez dobrovolných spolupracovníků neobešly. V loňském roce vznikla v Jihočeském kraji Asociace nestátních neziskových organizací Jihočeského kraje (ANNO JčK). Ve spolupráci s krajem v březnu tohoto roku ANNO JčK uspořádala ve vestibulu KÚ výstavu prezentující činnost dvanácti neziskových organizací působících v Jihočeském kraji v rámci Týdne pro neziskový sektor. Cílem ANNO JčK je vytváření a posilování partnerských vztahů mezi Jihočeským krajem a nestátními neziskovými organizacemi v kraji, protože je potřeba vytvářet prostor pro komunikaci, konzultaci a vzájemnou spolupráci samosprávy a občanské společnosti.

Jak se Jihočeský kraj vyrovnává s trendem stárnutí populace?

Uvědomujeme si, že pro každého člověka je důležité, aby mohl co nejdéle zůstat ve svém přirozeném prostředí, u své rodiny. Pokud to ale už není možné a stává se ze seniora klient některého z našich domovů důchodců, jsme rádi, pokud je v novém prostředí spokojen. Proto se snažíme o neustálé vylepšování našich ústavů sociální péče. Z poslední doby bych rád zmínil například rekonstrukci koupelen v Domově pro seniory Otín v Jindřichově Hradci.

Máte nějakou osobní zkušenost s dobrovolnictvím?

Musím přiznat, že zkušenost s dobrovolnickou prací například v ústavech sociální péče či v nemocnicích nemám. Dobrovolníků si velice vážím. Setkávám se s nimi v krajských zařízeních sociálních služeb a nikdy mě nepřestane udivovat a ohromovat, s jakým nadšením tito lidé v dnešní uspěchané a na zisk orientované době věnují svůj volný čas neznámým lidem, kterým už jen svou přítomností mnohdy zlepší náladu.

Jak byste lidi k dobrovolnictví motivoval?

Myslím, že k dobrovolnictví nelze lidi motivovat už z podstaty toho slova. Je to práce, kterou lidé musí chtít vykonávat dobrovolně ve svém volném čase. Myslím, že uspokojení z pomoci někomu snad zažil každý z nás. A nemluvím teď o dobrovolné práci v institucích, ale třeba o obyčejné pomoci rodičům s prací, na kterou už prostě nestačí. Nakonec zjistíte, že radost má jak pomáhající, tak ten, komu bylo pomoženo a za jednu práci, dvě potěšené osoby, to je snad velká motivace.

brožura Průvodce dobrovolnictvím.indd 5 15.11.2011 7:51:31

2. CO JE DOBROVOLNICTVÍ

*Přestože dobrovolnictví má v nejrůznějších podobách ve světě, jako jeden ze **základních stavebních prvků občanské společnosti, dlouhou tradici**, v ČR dochází k navázání na prvorepublikovou tradici celé řady dobrovolnických spolků až po roce 1989. Po pádu totality došlo v ČR k prudkému rozvoji nejrůznějších sdružení v sociální oblasti, oblasti ekologie, lidských práv, humanitární činnosti ad., které stojí buď zcela na dobrovolnické bázi, nebo pro podporu svých činností využívají řadu lidí, kteří jsou ochotni část svého času věnovat druhým. Stejně jako nezávislé (neziskové) organizace, má i dobrovolnictví nejrůznější podoby. V následujících částí průvodce proto na úvod alespoň rámcově nastiňujeme základní vhled do problematiky dobrovolnictví (viz kapitola 2.1) včetně legilastivního kontextu (viz kapitola 2.2). Poslední část této kapitoly (2.3) je pak věnována vymezení základních pojmů, s nimiž se v dobrovolnictví setkáváme.*

2.1 Základní informace o dobrovolnictví - národní a regionální kontext

Dobrovolnictví jako takové můžeme definovat jako svobodně zvolenou činnost, která je konaná ve prospěch druhých bez nároku na odměnu. Největší a nejdelší tradici dobrovolnictví na našem území mají církevní charitativní organizace (počátky dobrovolnictví můžeme vysledovat již ve 13. století, kdy začaly vznikat nadace, které byly zaměřeny zejména na podporu církví a duchovního vzdělávání). Jejich posláním bylo a stále je pomáhat lidem v nouzi, chudým, starým, opuštěným či sirotkům. Na tom se do dnešní doby nic nezměnilo. Jen množství a zaměření nejrůznějších spolků a sdružení, které se věnují dobrovolnické činnosti, je daleko širší.

V českých zemích se dobrovolná a filantropická činnost hojně rozrůstala po vzniku samostatného Československa, kdy se dobročinným aktivitám věnovala celá řada nejrůznějších spolků. V průběhu dvacátého století u nás však bylo dobrovolnictví dvakrát přerušeno. Nejprve německou okupací, později vznikem socialistického státu. Za totalitního režimu byla činnost neziskových organizací pozastavena a následně spadala pod přísnou kontrolu státu. Stát zkonfiskoval veškerý majetek církví a spolků, které se podílely na charitní a dobrovolnické činnosti. Proběhlo také sloučení jednotlivých organizací do jednotných „dobrovolných organizací" Národní fronty. Občané byli do těchto organizací nezřídka zapojováni pod nátlakem a jejich členství bylo často pouze formální.

DEFINICE DOBROVOLNICTVÍ: Dobrovolnictví jako veřejně prospěšnou činnost chápeme jako ochotu člověka dát část svého času a sil ve prospěch potřebné organizace nebo člověka, aniž by s příjemcem pomoci byl vázán přátelskými či jinými vazbami. Z dobrovolné činnosti má přínos nejen její příjemce, ale i dobrovolník, kterému přináší nové přátelské vztahy, nové zkušenosti a dovednosti, někdy i částečné řešení problému nezaměstnanosti.

(Zdroj: http://www.dobrovolnik.cz/)

brožura Průvodce dobrovolnictvím.indd 6 15.11.2011 7:51:33

Opravdové znovuzrození neziskových organizací a dobrovolnictví, jak ho i definuje Všeobecná deklarace o dobrovolnictví přijatá v lednu 2001 v Amsterodamu, tedy „**svobodně zvolená činnost, konaná ve prospěch druhých bez nároku na odměnu**…", nastalo v českých zemích až po listopadu 1989. V současné době tak fungují stovky a stovky organizací, které buď dobrovolníky pro podporu své činnosti využívají, nebo které jsou postaveny čistě na lidském nadšení a zapojení dobrovolníků.

Mnohé z potřebných služeb nestátních organizací by nemohly být zajišťovány bez pomoci dobrovolníků.

S dobrovolnickou činností se setkáváme v oblasti sociálních služeb, v oblasti volnočasových, sportovních či kulturních aktivit, v péči o životní prostředí i v mnoha dalších oblastech lidského a spolkového života. Mnohé nestátní organizace se zaměřují na klienty, kteří jsou ve společnosti nějakým způsobem znevýhodněni - například seniory, příslušníky různých menšin, lidi s handicapem. V současné době je sice činnost řady neziskových organizací podporována ze strany státu, krajů, měst i nejrůznějších nadací prostřednictvím různorodých grantů a dotací. Důvodem je mj. i to, že centrálně řízené státní instituce nedokáží pokrýt poptávku po některých službách tak kvalitně, jako nestátní organizace. Většina z neziskových organizací by však i přes tuto finanční podporu nemohla mnohé ze svých programů a služeb zajistit bez vydatné dobrovolnické pomoci. Díky tomu se otevírá velký prostor pro dobrovolnickou službu a zvyšuje se tak celkový význam dobrovolnictví v organizacích.

Přestože, jak bylo výše uvedeno, by bez dobrovolnické činnosti nemohla být zajištěna řada služeb a programů pro seniory, osoby se zdravotním postižením či jinak znevýhodněné lidi, obecné povědomí o dobrovolnictví bylo ještě před několika lety mizivé. Ostatně dobrovolnictví u nás dlouhou dobu nebylo zakotveno ani v žádném právním dokumentu. Změnu přinesl až rok 2001, kdy se jednalo o právní legislativě pro dobrovolníky. Začalo se více diskutovat na toto téma v médiích, zvýšil se počet neziskových organizací a zároveň i dobrovolnických center. Následně vznikl zákon, který dnes známe jako zákon č. 198/2002 Sb. o dobrovolnické službě (více o něm v následující kapitole). Díky tomu se od roku 2001 posunulo povědomí české společnosti o dobrovolnictví mílovými kroky kupředu. Začalo se o něm veřejně diskutovat a zdůrazňovat jeho význam pro společnost tak, jak jej nastiňuje i výše zmíněná Všeobecná deklarace o dobrovolnictví: „**Dobrovolnictví je základním stavebním prvkem občanské společnosti. Uskutečňuje nejvznešenější aspirace lidstva - touhu po míru, svobodě, příležitostech, bezpečí a spravedlnosti pro všechny".**

HESTIA - Národní Dobrovolnické centrum

Největším protagonistou dobrovolnictví u nás je bezpochyby HESTIA - Národní Dobrovolnické centrum v čele se svým zakladatelem a spoluautorem zákona o dobrovolnické službě PhDr. Jiřím Tošnerem. Hestia se dlouhodobě věnuje propagaci dobrovolnictví, poskytuje služby dobrovolníkům i organizacím, realizuje vlastní dobrovolnické programy a výzkumy v oblasti dobrovolnictví.

Postupně však přibývá množství dalších organizací, které se podpoře dobrovolnictví, rozvoji dobrovolnické činnosti věnují na regionální úrovni. A výjimkou není ani Jihočeský kraj a Českokrumlovský region. Vybrané organizace, které se věnují podpoře dobrovolnictví v Jihočeském kraji, jsou uvedeny v kapitole 6 této příručky.

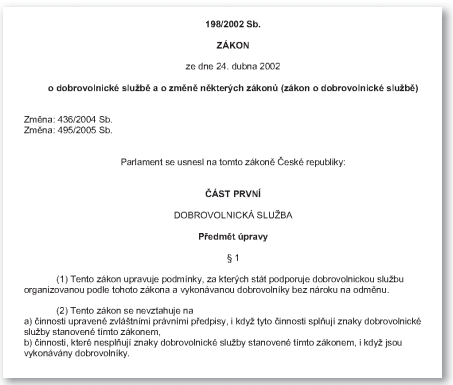

brožura Průvodce dobrovolnictvím.indd 7 15.11.2011 7:51:33

2.2 Současná česká legislativa v oblasti dobrovolnictví a evropský kontext

Legislativa a dobrovolnictví v ČR

Právní legislativa týkající se dobrovolnictví nemá v České republice dlouhou historii. Zákon, jenž se zabývá dobrovolnictvím, vešel v platnost až v roce 2003 jako **Zákon č. 198/2002 Sb., o dobrovolnické službě**. Účelem tohoto zákona však není upravit všechny existující, značně rozmanité formy dobrovolnické služby a případně dalších dobrovolných prací vykonávaných dobrovolníky ve prospěch společnosti a regulovat je, ale vymezit část z nich a s nimi spojit podmínky, za kterých stát výkon Dobrovolnické činnosti podporuje.

198/2002 Sb.

ZÁKON

ze dne 24. dubna 2002

o dobrovolnické službě a o změně některých zákonů (zákon o dobrovolnické službě)

Změna: 436/2004 Sb.
Změna: 495/2005 Sb.

Parlament se usnesl na tomto zákoně České republiky:

ČÁST PRVNÍ

DOBROVOLNICKÁ SLUŽBA

Předmět úpravy

§ 1

(1) Tento zákon upravuje podmínky, za kterých stát podporuje dobrovolnickou službu organizovanou podle tohoto zákona a vykonávanou dobrovolníky bez nároku na odměnu.

(2) Tento zákon se nevztahuje na
a) činnosti upravené zvláštními právními předpisy, i když tyto činnosti splňují znaky dobrovolnické služby stanovené tímto zákonem,
b) činnosti, které nesplňují znaky dobrovolnické služby stanovené tímto zákonem, i když jsou vykonávány dobrovolníky.

Zákon se tak nevztahuje například na činnosti vykonávané dobrovolníky, upravené zvláštními právními předpisy (například sem patří činnost členů jednotky sboru dobrovolných hasičů obce). Hlavním cílem zákona je ochrana dobrovolníků a vysílajících i přijímajících organizací, které s nimi spolupracují. K podpoře tohoto cíle slouží mj. tři typy smluv, které zákon vyžaduje. Jedná se o smlouvu mezi vysílající a přijímající nevládní neziskovou organizací (dále jen NNO), dále o smlouvu mezi dobrovolníkem a vysílající NNO a konečně o smlouvu mezi vysílající organizací a pojišťovnou. Zákon také zavedl povinnost akreditovat se u Ministerstva vnitra České republiky těm organizacím, které chtějí získat státní dotace na svůj provoz.

I přes pozitivní přínos zákona o dobrovolnické službě v oblasti právního zaštítění dobrovolnictví a jeho propagace na veřejnosti jsou po letech znatelné i některé jeho nedostatky. V současné době se tak jedná o vytvoření aktualizovaného nového právního předpisu. Mezi nejvýznamnější změny, které by měl nově plánovaný zákon uvést v platnost lze zařadit prodloužení délky akreditace organizací na 4 roky (v současnosti se akreditace uděluje na 3 roky), snížení věkové hranice pro výkon dobrovolnické služby v zahraničí na 15 let, daňové zvýhodnění všech dobrovolníků, či zvýšená kontrola přijímajících organizací.

Přijetí zákona o dobrovolnictví bezesporu znamenalo velký krok kupředu v oživení dobrovolnictví u nás. Přiblížili jsme se ostatním evropským zemím, kde má dobrovolnictví mnohem bohatší historii a kde je také hojně využíváno v různých oblastech lidské činnosti, především pak v oblasti poskytování sociálních služeb. V návaznosti na zákon o dobrovolnické službě zmiňme alespoň v krátkosti evropské souvislosti, které měly (nebo mají) na formování dobrovolnictví v ČR velký vliv.

Evropský kontext ve zkratce

Pouhý rok poté, co v ČR vešel v platnost zákon o dobrovolnické službě, proběhlo zasedání Evropského dobrovolnického centra, na jehož programu bylo řešení dobrovolnické

brožura Průvodce dobrovolnictvím.indd 8 15.11.2011 7:51:33

činnosti v Evropě. Závěrem tohoto zasedání vznikl „Manifest evropského dobrovolnictví 2003". Nejdůležitější body manifestu lze shrnout takto: **Dobrovolnické aktivity pomáhají občanům zapojit se do demokratických procesů. Tato činnost obohacuje jednotlivce, kteří se ji rozhodli vykonávat a zároveň přispívá k sociálnímu zařazení. Napomáhá celoživotnímu vzdělávání a zvyšuje pracovní možnosti**.

Dalším krokem k podpoře dobrovolnictví a občanské angažovanosti je vyhlášení roku 2011 Evropským rokem dobrovolnictví (rozhodnutím rady EU), jehož cílem je napomoci propagaci dobrovolnictví a obecně zlepšení podmínek pro dobrovolnickou činnost v Evropě. Ostatně ČR je jedna z mála zemí EU disponující legislativou upravující dobrovolnictví. Mimo ni přijali zvláštní zákon, upravující dobrovolnickou službu, také například v Belgii, Maďarsku, Itálii, Lotyšsku, Lucembursku, Polsku, Portugalsku, Rumunsku, Španělsku či Makedonii. Všechny zákony mají podobnou strukturu, liší se v jednotlivostech a v kladení důrazu na některé oblasti s dobrovolnickou službou související.

Společným všem zákonům je důraz na oddělení a odlišení dobrovolnické služby od činností vykonávaných v rámci pracovního poměru. Podobná je také úprava náležitostí smluv uzavíraných mezi organizacemi a dobrovolníky.

(Kapitoly 2.1 a 2.2 byly zpracovány s použitím následujících zdrojů: Tošner, J.; Sozanská, O. Dobrovolníci a metodika práce s nimi v organizacích, Historie dobrovolnictví dostupná na www.dobrovolnik.cz, Frýdlová, H., Připomínky k návrhu zákona o dobrovolnictví a dobrovolnické službě. Kompletní seznam použitých zdrojů najdete v kapitole 9 tohoto průvodce).

2.3. Vymezení základních pojmů v dobrovolnictví

Jak již bylo v úvodu řečeno, „Průvodce dobrovolnictvím…" si neklade nároky na úplnost, věnuje se pouze vybraným aspektům dobrovolnické činnosti. Proto na tomto místě přinášíme vymezení základních pojmů, s nimiž se v oblasti dobrovolnictví nejčastěji setkáváme. Znalost těchto pojmů nám může pomoci v základní orientaci v problematice dobrovolnictví.

- **Akreditace:** Akreditace v oblasti dobrovolnické služby uděluje organizacím Ministerstvo vnitra ČR na základě zákona č. 198/2002 Sb., o dobrovolnické službě a o změně některých zákonů (zákon od dobrovolnické službě). V současnosti mají akreditace tříletou platnost. Akreditované organizace mohou žádat o státní dotaci na činnosti vymezené zákonem o dobrovolnické službě.
- **Dárcovství:** Dárcovství máme možná spojeno spíše s finančním dárcovstvím některé z neziskových organizací, jednou z forem dárcovství je však i dobrovolnictvi. Dobrovolník dává část svého času, energie a schopností ve prospěch činnosti, která je časově i obsahově vymezena.
- **Dobrovolnická služba**: Dobrovolnickou službu vymezuje zákon č. 198/2002 Sb., o dobrovolnické službě. Smyslem zákona je vytvářet co nejpříznivější prostředí pro dobrovolnické aktivity v České republice. Zákonem se řídí organizace akreditované Ministerstvem vnitra ČR v oblasti dobrovolnické služby.
- **Dobrovolnické centrum:** Posláním dobrovolnických center je propagace a podpora dobrovolnictví ve společnosti a spolupráce s neziskovými a dalšími organizacemi s cílem

brožura Průvodce dobrovolnictvím.indd 9 15.11.2011 7:51:33

zapojení co největšího počtu obyvatel do řešení problémů komunity. Dobrovolnická centra rozvíjejí a zaštiťují dobrovolnické aktivity a přebírají na sebe povinnosti dané zák. o dobrovolnické službě.

- **Dobrovolník:** Dobrovolník je člověk, který ze své dobré vůle a ve svém volném čase vykonává činnost ve prospěch druhých bez nároku na honorář. Za tuto činnost nedostává finanční odměnu, ale často nedocenitelný dobrý pocit z pomoci ostatním, získává zkušenosti, praxi, nové kontakty apod.
- **Dobrovolnictví:** Dobrovolnictví je svobodně zvolená činnost, konaná ve prospěch druhých bez nároku na odměnu. Dobrovolnictví jako veřejně prospěšnou činnost chápeme jako ochotu člověka dát část svého času a sil ve prospěch potřebné organizace nebo člověka, aniž by s příjemcem pomoci byl vázán přátelskými či jinými vazbami. Z dobrovolné činnosti má přínos nejen její příjemce, ale i dobrovolník, kterému přináší nové přátelské vztahy, nové zkušenosti a dovednosti, někdy i částečné řešení problému nezaměstnanosti.
- **Evropská dobrovolná služba:** Evropská dobrovolná služba (European Voluntary Service - EVS) je projekt Evropské unie, který umožňuje zájemci, aby po určitou dobu, nejčastěji 6 až 12 měsíců, pracoval jako dobrovolník v cizí zemi.
- **Kodex dobrovolníka:** Kodex dobrovolníka je soubor etických pravidel, kterými by se měli dobrovolníci řídit. Každá z organizací, která dobrovolníky vysílá či využívá, by měla mít svůj kodex, který vymezuje základní pravidla a povinnosti v oblasti dobrovolnické služby.
- **Pojištění dobrovolníků:** Každý dobrovolník je vystaven větším či menší rizikům, tak jako v zaměstnání, doma nebo při trávení volného času. Proto zákon o dobrovolnické službě stanovuje pro akreditované organizace povinnost zajistit pojištění pro případ úrazu a pojištění odpovědnosti za škodu.
- **Přijímající organizace:** Organizace, která přijímá dobrovolníky a má s akreditovanou organizací (dobrovolnickým centrem) uzavřenu smlouvu o spolupráci. Tj. organizace, v nichž jako dobrovolník můžete pracovat.
- **Smlouva o dobrovolnické činnosti:** Dobrovolnické centrum, či organizace využívající dobrovolníky, uzavírá s dobrovolníkem smlouvu o dobrovolnické činnosti, v níž jsou jasně vymezena práva a povinnosti obou stran. Dle zákona č. 198/2002 Sb. o dobrovolnické službě může být uzavřena tzv. dlouhodobá či krátkodobá smlouva (nejdéle 3 měsíce).
- **Supervize**: Supervize je podpůrná metoda, která dobrovolníkům umožňuje konzultovat svoje zážitky, případně i problémy s odborným pracovníkem i s ostatními dobrovolníky.
- **Školení dobrovolníků**: Každý dobrovolník by měl být před zahájením dobrovolnické činnosti proškolen o svých právech a povinnostech, rizicích a především o specificích dané dobrovolnické služby.
- **Vysílající organizace**: Organizace akreditovaná pro vysílání dobrovolníků v rámci dobrovolnických programů v ČR nebo programů v zahraničí (Evropská dobrovolná služba).
- **Zákon o dobrovolnické službě:** Zákon č. 198/2002 Sb. o dobrovolnické službě, který mj. upravuje podmínky pro státem podporované dobrovolnictví, vymezuje dobrovolnickou činnost a podmínky pro status dobrovolníka.

brožura Průvodce dobrovolnictvím.indd 10 15.11.2011 7:51:34

3. PŘEDPOKLADY DOBROVOLNICTVÍ A DOBROVOLNICKÉ PRÁCE

První část této kapitoly (3.1) krátce shrnuje informace o tom, kdo je dobrovolníkem a kdo se jím může stát, v druhé podkapitole (3.2) pak nastiňujeme některé z důvodů, proč se dobrovolníkem stát a co můžeme tímto rozhodnutím získat.

3.1 Kdo je dobrovolník a kdo se může stát dobrovolníkem

Kdo je dobrovolník

Dobrovolník je člověk s rozvinutým citem pro potřeby svého okolí, který se zajímá o dění kolem sebe a chce se do něj aktivně zapojit. Je to někdo, kdo je ochoten ze své dobré vůle věnovat část svého volného času, energie či svého umu ve prospěch jiných lidí. Za tuto činnost sice nedostává finanční odměnu, ale získává nedocenitelný dobrý pocit z pomoci ostatním. Dobrovolná činnost není jednostranná a samotnému dobrovolníkovi přináší zkušenosti, pocit užitečnosti, nové kontakty, nezřídka i nová přátelství.

> Dobrovolníkem je každý člověk, který ze své dobré vůle, ve svém volném čase a bez nároku na finanční odměnu vykonává činnost ve prospěch jiných lidí.

Být dobrovolníkem zkrátka znamená darovat kousek sebe někomu jinému. Je to sdílená zodpovědnost - člověk si uvědomuje a svými činy dokazuje, že na světě není sám, že ke svému okolí není netečný a že je schopen reagovat na potřebnost druhých.

Dobrovolníky můžete být dokonce i vy samotní, aniž byste si to uvědomovali. Určitě jste již někdy někomu pomohli, například sousedskou výpomocí. Rozdíl mezi touto přátelskou výpomocí a veřejně prospěšným (formálním) dobrovolnictvím, na němž staví neziskové organizace, je však ten, že není postaveno na principu „Dnes já tobě, zítra ty mně." Dobrovolníci neočekávají nic na oplátku. Rozdíl je také v tom, že dobrovolnictví, které zaštiťuje nějaká organizace, chrání klienta i dobrovolníka ve všech směrech. Klient se může na dobrovolníka dlouhodobě spolehnout, protože je s danou organizací vázán smlouvou či alespoň ústní dohodou. Dobrovolník se pak může opřít o zázemí, které mu organizace vytváří.

Kdo se může stát dobrovolníkem

Dobrovolníkem se může stát prakticky každý člověk, který chce předávat své zkušenosti, navázat nová přátelství, vyplnit svůj volný čas a pomoci tak těm, kteří tuto pomoc opravdu potřebují. Dle zákona č. 198/2002 Sb., o dobrovolnické službě může být dobrovolníkem každá fyzická osoba, která splňuje věkovou hranici vymezenou zákonem. Ta je stanovena na 15 let pro výkon dobrovolnické služby na území České republiky a 18 let pro výkon této služby v zahraničí.

> Dobrovolníkem se může stát prakticky kdokoli, kdo má ochotu pomoci a má chuť nabídnout druhým svůj čas, um.

Každý z nás je v podstatě dobrovolníkem, aniž by si to sám uvědomoval.

brožura Průvodce dobrovolnictvím.indd 11 15.11.2011 7:51:34

Vždyť, jak bylo již výše uvedeno, i například sousedská výpomoc je založena na dobrovolnické spolupráci. Člověk, který má zájem pomáhat cíleně a organizovaně, má možnost zapojit se do nejrůznějších dobrovolnických programů neziskových organizací. Někdo neváhá obětovat část svého volného času pro vyplnění prázdného času druhých (například dětí, seniorů či nemocných), někdo na zajištění aktivity, kterou by jinak neměl kdo organizovat. Dobrovolník může vykonávat činnost v oboru blízkém jeho profesi i v oboru úplně odlišném. Může se jednat o pravidelnou službu na pár hodin týdně či měsíčně, ale i jednorázovou pomoc například při realizaci nějaké výjimečné akce, která se koná jednou do roka. Dobrovolníky mohou být mladí lidé, dospělí, senioři, ale i například lidé se zdravotním postižením.

Jaké jsou obecné předpoklady pro dobrovolnickou práci?
- ochota pomoci,
- motivace a schopnost nenechat se odradit,
- zdravotní stav umožňující vykonávat dobrovolnickou službu,
- spolehlivost
- bezúhonnost
- věk nad 15 let

Rozhodnete-li se stát dobrovolníkem, zkuste si odpovědět na následující otázky:
- Proč se chci stát dobrovolníkem a co od této činnosti očekávám?
- Kolik času mohu dobrovolné činnosti věnovat?
- Chci se účastnit dlouhodobých, krátkodobých nebo jednorázových činností?
- Mám nějaké speciální dovednosti, schopnosti nebo zkušenosti, které bych při své dobrovolné pomoci mohl/a využít?
- Jaká oblast dobrovolnické činnosti mě zajímá (například práce s dětmi, seniory, zdravotně postiženými, manuální práce, administrativní výpomoc atd.).

Odpovědi na tyto otázky by vám měly ulehčit rozhodování, zdali chcete jako dobrovolník někde pomoci a v případě že ano, kde a komu chcete pomoci či pomáhat. Konečné rozhodnutí a pomoc s odpověďmi na tyto otázky vám může usnadnit návštěva dobrovolnického centra ve vašem regionu (o dobrovolnických centrech se více dočtete v kapitole 4.3 této příručky).

3.2 Proč se stát dobrovolníkem a co mohu tímto rozhodnutím získat

Motivace pro výkon dobrovolnické služby je velmi rozmanitá a liší se u každého zájemce. Někteří dobrovolníci touží být užiteční, chtějí uplatnit své dovednosti, podělit se o své znalosti, předat druhým svoje zkušenosti a zprostředkovat jim nový pohled na svět. Jiní chtějí sdílet svůj volný čas s někým, kdo byl dosud osamělý, chtějí

Za dobrovolnickou činnost nedostává sice dobrovolník finanční odměnu, ale často nedocenitelný dobrý pocit z pomoci ostatním. Dobrovolná činnost přináší pocit užitečnosti, pomoc potřebným, nové zkušenosti, nové kontakty, nezřídka i nová přátelství.

brožura Průvodce dobrovolnictvím.indd 12 15.11.2011 7:51:34

ho potěšit a udělat mu radost tím, že se o něj zajímají a tráví s ním příjemné chvíle povídáním, hraním společenských her, nebo třeba obyčejnou procházkou. Další vidí výhodu v tom, že mohou zvýšit svoje kompetence, mohou uvést tuto zkušenost do svého životopisu, což jim otevírá nové cesty ke vzdělání či zaměstnání. V neposlední řadě dobrovolníci tímto způsobem vyhledávají příležitost k setkání s novými lidmi a navázání mnoha různých přátelství.

Rozhodnutím se pro dobrovolnictví člověk volí moderní formu konkrétní pomoci potřebným lidem, která je důležitou, užitečnou a nezbytnou součástí naší společnosti. Je to smysluplná činnost, která člověka obohacuje v různých směrech. Nepřináší sice žádné finanční ohodnocení, její přidanou hodnotou je však pocit užitečnosti, pomoc potřebným, vzájemné předávání zkušeností, osobní růst, sdílení nových zážitků a mnoho dalšího. Například pro dobrovolníky z řad seniorů je dobrovolnictví příležitostí k předávání zkušeností mladším generacím. Pro mladší dobrovolníky je zde naopak příležitost načerpat poznatky od starších a zkušenějších, poznat životní příběhy seniorů a vzít si z nich ponaučení.

Co mohu jako dobrovolník získat?

- nové přátele a kontakty, které mohu využít i mimo dobrovolnou činnost,
- nové zkušenosti, informace, znalosti a dovednosti,
- přístup k různým vzdělávacím programům a výcvikům,
- zpětnou vazbu, možnost sebereflexe a sebezdokonalování,
- možnost seberealizace,
- aktivně trávit svůj čas a být prospěšný,
- dobrý pocit z dobře vykonané práce, vědomí vlastní potřebnosti, smysluplnosti,
- zázemí pro realizaci svých vlastních nápadů a vizí,
- růst osobní prestiže, zvýšení vlastní kvalifikace a hodnoty na pracovním trhu,
- a mnoha dalšího...

Dobrovolník za svou pomoc nezískává žádné finanční bonusy, přesto - nebo spíše právě proto se organizace a dobrovolnická centra snaží ohodnotit jejich činnost jiným způsobem. Dobrovolníkům mnohdy zajišťují různé výhody z oblasti kultury, sportu a volnočasových aktivit. Nabízí dobrovolníkům možnost zapůjčit ke studiu jejich vlastní odbornou literaturu, účastnit se vzdělávacích akcí a výcviků, pořádají společné výlety, „odměnové“ akce (např. volné vstupy do kina, divadla, na výstavy, do plaveckých bazénů apod.). Mladým lidem dobrovolnické aktivity také umožňují získat odbornou praxi, která se hodí při studiu. Dobrovolnická centra navíc vydávají dobrovolníkům certifikát o výkonu dobrovolnické služby, který si zájemci mohou založit do svého osobního portfolia a využít ho k vlastní prezentaci při ucházení o studium či práci. Tato zkušenost bývá velmi pozitivně hodnocena a zvyšuje uchazečovy šance na úspěch.

(Kapitoly 3.1 a 3.2 byly zpracovány s použitím následujících zdrojů: Tošner, J.; Sozanská, O., Dobrovolníci a metodika práce s nimi v organizacích, kompletní seznam použitých zdrojů najdete v kapitole 9 tohoto Průvodce).

brožura Průvodce dobrovolnictvím.indd 13 15.11.2011 7:51:34

4. KDE A JAK SE MŮŽE DOBROVOLNICTVÍ UPLATNIT

V první části této kapitoly (4.1) se věnujeme krátkému souhrnu možností, kde se dobrovolníci a dobrovolnická činnost nejčastěji uplatňují. Druhá část kapitoly (4.2) je určena zejména (ale nejen) pro organizace, které dobrovolníky mohou využívat, zodpovídá mj. otázku, proč potřebujeme dobrovolníky. V dalších podkapitolách (4.3 a 4.4) přibližujeme činnost dobrovolnických center, které podporují jak dobrovolníky, tak organizace, které dobrovolníky poptávají. V závěru kapitoly nastiňujeme také podmínky pro přijímání dobrovolníků a shrnujeme, jaká práva by měl každý dobrovolník mít.

4.1 Kde se s dobrovolnictvím a dobrovolníky setkáváme

Uplatnění dobrovolníků je velmi různorodé. Dobrovolník se může rozhodnout pro jednorázovou pomoc v krizových situacích, jakými jsou například povodně. Dlouhodobě může pomáhat potřebným v organizacích se sociálním, zdravotním či jiným zaměřením. Pomoc uvítají domovy důchodců, stacionáře, nemocnice, organizace, které se věnují volnočasovým a mnoha dalším aktivitám. V neziskovém sektoru může dobrovolník také nabídnout svůj organizační talent a různé další schopnosti a dovednosti. Zájemce může také vstoupit do Evropské dobrovolné služby a věnovat se dobrovolnictví napříč evropskými zeměmi.

Rozhodne-li se dobrovolník pro službu v nějaké organizaci, i zde si zpravidla může vybrat z několika druhů činností. Tato různorodost vyplývá mimo jiné z cílových skupin, kterým se v rámci své služby dobrovolníci věnují. Jsou to například rizikové děti a mládež, kterým dobrovolníci pomáhají začlenit se do společnosti a smysluplně trávit volný čas, lidé s postižením, kteří potřebují pomoci s běžnými každodenními úkony a se zlepšením sociálních kontaktů, lidé nemocní, kterým mohou dobrovolníci vnést do života rozptýlení a zpříjemnit jim pobyt v nemocnici či hospici. Zaškolení dobrovolníci také mnohde zajišťují telefonickou krizovou intervenci, která je zaměřena např. na dětské klienty, seniory, lidi ohrožené násilím či drogami. Dobrovolníci vypomáhají s organizováním nejrůznějších akcí, navštěvují klienty sociálních služeb v jejich domácím prostředí, zúčastňují se spolu s nimi různých akcí, podporují je ve vzdělávání, tráví s nimi volný čas, například hraním společenských her, výlety do přírody, turistikou či cestami za kulturou. **Dobrovolníci se tak mohou angažovat v mnoha různých oblastech lidské činnosti.** Mezi ty nejdůležitější patří zdravotnictví, sociální služby, kultura, ekologie, sport a volnočasové aktivity pro děti a mládež.

- Mnoho dobrovolníků **ve zdravotnictví** působí nejen v lůžkových zdravotnických zařízeních, ale i mimo nemocnice, kde pomáhají hlavně lidem s různým typem zdravotního postižení. Svou činností jim usnadňují návrat do společnosti i fungování v běžném životě, umožňují zapojit se do aktivit, které by pro ně samotné byly těžko dostupné. V nemocnicích a hospicích potom zajišťují kontakt nemocných se zdravými a zaměřují se na příjemnější prožití pobytu v zařízení.

brožura Průvodce dobrovolnictvím.indd 14 15.11.2011 7:51:34

- Využití dobrovolníků **v sociální oblasti** závisí na cílové skupině, která je příjemcem dobrovolnické pomoci. Ve většině případů jde o pomoc seniorům, osobám se zdravotním postižením, dětem s rizikovým způsobem chování. Dobrovolníci se mohou zaměřit na přímou práci s klientem, nebo podporovat provoz organizace pomocí s administrativou, organizací různých akcí či podílem na propagaci. Organizacemi, v nichž dobrovolníci nejčastěji působí, jsou například domovy pro seniory, pečovatelské domy, Centra sociálních služeb, kde s klienty těchto zařízení dobrovolníci tráví volný čas, hrají společenské hry, doprovází je na procházku, či jim prostě dělají společnost, aby se necítili osamocení. Dalším polem působnosti jsou potom zařízení zaměřená na dětské klienty, se kterými dobrovolníci vytvářejí různé volnočasové aktivity, provozují doučovací kroužky, doprovází je na společenské akce a události ve městě a podobně. Dobrovolníci pomáhají klientům zapojit se zpět do běžného života, tráví s nimi volný čas, povzbuzují je k samostatnosti a spolupracují na zvýšení sebevědomí klientů.
- **Kulturní oblast** zahrnuje celou škálu neziskových organizací, v nichž se angažují tisíce dobrovolníků. Často se sami ani za „dobrovolníky" nepovažují - ale všichni ti, kteří jsou členy neprofesionálních uměleckých souborů a spolků, organizují kulturní a společenské dění kolem sebe, ti, kteří se zabývají ochranou a revitalizací kulturních památek i ti, kteří opatrují kroniky a tradice svých obcí - to jsou dobrovolníci v kultuře.
- K **péči o přírodní dědictví a životní prostředí** přispívají dobrovolníci v ČR již od 19. století. Dnes v této oblasti působí stovky organizací a spolků. S nimi tisíce dobrovolníků pečují o významné přírodní lokality, sází stromy, starají se o ohrožená zvířata, budují naučné stezky nebo se věnují ekologické výchově dětí a mládeže. Díky dobrovolnické pomoci probíhá i mnoho osvětových kampaní a akcí určených široké veřejnosti
- Organizovaných dobrovolníků **ve sportu** jsou u nás desítky tisíc a zajišťují nejrůznější činnosti nezbytné pro provozování organizovaného sportu. Jedná se o práci odbornou (trenéři, cvičitelé) i o práci nevyžadující odbornou způsobilost (pořadatelství, doprava, údržba atd.). Bez přispění dobrovolníků by se stal sport mnohem nedostupnější.
- **Oblast volnočasových aktivit** je dobrovolníky vyhledávána velmi často. Organizace pracující pro děti a mládež se často zaměřují na práci s neorganizovanou mládeží, na realizaci konkrétních projektů, zajištění příznivého prostředí pro děti a mládež. Dobrovolníci si s klienty mohou vybudovat přátelský vztah a trávit spolu příjemný čas vyplněný rozmanitými aktivitami a zážitky.

Konkrétní příklady možného uplatnění dobrovolníků v Jihočeském kraji nabízí kapitola 6 této příručky. Pro mladé zájemce o dobrovolnictví v některé z evropských zemí v rámci Evropské dobrovolné služby je pak určena kapitola 5.

(Zpracováno s využitím následujícího zdroje: www.dobrovolnik.cz)

4.2 Uplatnění dobrovolníka z hlediska organizací - proč potřebujeme dobrovolníky?

Z předešlé kapitoly vyplývá, že dobrovolník se může podle svého přání uplatnit v nejrůznějších oblastech lidské činnosti a také nejrůznější formou, například jak v přímé práci

brožura Průvodce dobrovolnictvím.indd 15 15.11.2011 7:51:34

s konkrétním klientem, tak v oblasti administrativy či propagace. Je také zjevné (a kdo se pohybuje v neziskovém sektoru, tak to velmi dobře ví), že mnohé ze služeb a programů, které neziskové organizace poskytují, by se bez pomoci dobrovolníků neobešly. Dobrovolníci mohou přinášet nejen vítanou pomoc v aktivitách, které by jinak organizace nezvládla zajistit, dobrovolníci mohou do organizace přinášet vlastní nápady na různé aktivity, činnosti a akce a ve spolupráci s organizací je také realizovat. Záleží jen na dobrovolníkovi, jakou činnost si vybere, ale záleží velmi také na organizaci, jak dovede nezištné pomoci dobrovolníků využít. Proto je velice důležité dbát na to, aby dobrovolník byl ve své činnosti dobře veden a podporován, aby věděl, co se od něj očekává. V tomto směru vám mohou být nápomocna například Dobrovolnická centra (více v kapitole 4.3 této příručky). Protože nechceme na tomto místě vymýšlet to, co již bylo jinde zpracováno, dovolíme si zde přetisknout odpovědi Gabriely Čechové (Dobrovolnické centrum Ratolest Brno, o.s.) uveřejněné v *Průvodci dobrovolnictvím pro neziskové organizace* (Hestia, Praha 2003). Přestože odpověď na dotaz „**Proč potřebujeme dobrovolníky?“** pochází již z roku 2003, na platnosti a vypovídající hodnotě této odpovědi se nic nezměnilo. A jak odpověď zní?
Protože nikdy není dost lidí, kteří:

- nám pomohou naplnit naše poslání,
- věnují svůj čas a pomohou realizovat činnosti, na které nemáme při běžném provozu čas,
- přinesou nový pohled na věc, nové know-how, nové nápady, zkušenosti,
- zpětnou vazbou, konstruktivní kritikou zabraňující nežádoucí rigiditě a stereotypu vnesou nový duch, entusiasmus a nadšení,
- našim klientům poskytnou neformální vztah,
- doplní náš pracovní tým - budou „novým člověkem do party“,
- přinesou do organizace nové kontakty,
- nám udělají dobrou reklamu - nadchnou se pro naši organizaci a budou o ní informovat,
- posílí prestiž organizace.

4.3 Dobrovolnická centra a jejich význam

V řadě zemí světa působí neziskové organizace, které se specializují na management dobrovolnictví - dobrovolnická centra. Jsou to místa, která dobrovolníky získávají, nabízí jim možnost jejich uplatnění a dále zájemce o dobrovolnictví i dobrovolníky podporují. V našich podmínkách jsou to obvykle pracoviště, poskytující informace a podporu dobrovolnictví ve svém regionu a podporující spolupráci s neziskovými organizacemi v regionu.

V našich podmínkách jsou organizace a jednotlivci, kteří se dobrovolnictvím zabývají na profesionální úrovni, stále v podstatě novým jevem. Proto, aby byla dobrovolnická pomoc účinná, je však přítomnost profesionálního vedení žádoucí a nezbytná. „Aby se dobrovolníci stali skutečným zdrojem trvalé pomoci a nedílnou součástí organizace, potřebují podobný styl řízení jako profesionálové. Pokud tomu tak není, stačí jedno malé nedorozumění, špatný přenos informací a dobrovolník odchází zklamán, nebo profesionálové usoudí, že na dobrovolníky není spolehnutí.“ (*J. Tošner, O. Sozanská, Dobrovolníci a metodika práce s nimi v organizacích, s. 23*).

brožura Průvodce dobrovolnictvím.indd 16 15.11.2011 7:51:34

Jak dobrovolnická centra fungují a co vykonávají

Dobrovolnická centra fungují jako základny, které zájemcům poskytují všechny dostupné informace o dobrovolnictví a zprostředkovávají kontakt s organizacemi, které poptávají dobrovolnickou službu. Jejich řízení zajišťují speciálně proškolení koordinátoři. Dobrovolnická centra usnadňují komunikaci mezi přijímající organizací a dobrovolníkem a berou na sebe povinnosti vyplývající ze zákona o dobrovolnické službě. Ve srovnání s organizacemi, které si dobrovolníky vyhledávají a vedou samy, dobrovolnická centra předkládají mnohé výhody. Nabízejí pomoc s vyhledáním takové činnosti, která danému dobrovolníkovi konkrétně vyhovuje, zajišťují kontakt s přijímající organizací, proškolení a seznámení dobrovolníka s činností, kterou bude vykonávat, s jeho právy, povinnostmi. Dobrovolnická centra garantují další průběžnou pomoc a komunikaci při výkonu dobrovolnické činnosti, zajišťují supervizi či pojištění pro případ odpovědnosti za způsobenou škodu a pro případ úrazu. **Přehled vybraných Dobrovolnických center v Jihočeském kraji najdete v kapitole 6.2 této příručky.**

Dobrovolnická centra zajišťují např.:
- veškeré potřebné informace zájemcům o dobrovolnictví
- vyhledávání takové dobrovolnické činnosti, která by měla zájemci nejvíce vyhovovat
- kontakt s přijímající organizací
- proškolení dobrovolníka
- supervizi a další odbornou pomoc v průběhu výkonu dobrovolnické činnosti
- administrativní a smluvní zajištění dobrovolnické činnosti
- pojištění dobrovolníka
- a mnoho dalších služeb, které mohou napomoci jak dobrovolníkům, tak organizacím, které dobrovolníky pro podporu svých činností potřebují

(Kapitoly 4.2 a 4.3 byly zpracovány s využitím následujících zdrojů: Průvodce dobrovolnictvím pro neziskové organizace, Hestia, Praha 2003, J. Tošner, O. Sozanská, Dobrovolníci a metodika práce s nimi v organizacích).

4.4 Jaké jsou podmínky pro přijímání dobrovolníků a jejich výběr

V této kapitole budeme hovořit o dobrovolnictví zajišťovaném dle zákona o dobrovolnické službě, konkrétně o praxi Dobrovolnického centra Český Krumlov, nicméně informace zde uvedené mohou mít obecnější a širší platnost.

Pro přijetí do vybrané organizace musí dobrovolník splňovat podmínky stanovené zákonem či konkrétním programem - dle zákona je min. věková hranice pro dobrovolníka 15 let. Dále by měl dobrovolník samozřejmě disponovat určitými předpoklady pro výkon dobrovolnické služby. Mezi ně patří například osobní motivace, ochota spolupracovat s dalšími osobami či chuť předávat své zkušenosti. Českokrumlovské Dobrovolnické centrum také vyžaduje čistý rejstřík trestů a dle specifik jednotlivých programů osvědčení o zdravotní způsobilosti, v případě přímé individuální klientské práce pak také psychologický test. Všechny případné náklady samozřejmě hradí Dobrovolnické centrum tak, aby

brožura Průvodce dobrovolnictvím.indd 17 15.11.2011 7:51:34

dobrovolník ochotný věnovat zdarma čas druhým, nenesl finanční náklady spojené s výše uvedeným.

Při úvodním rozhovoru koordinátor Dobrovolnického centra seznámí zájemce se všemi důležitými aspekty dobrovolnické služby a s možnostmi, které mu Dobrovolnické centrum nabízí (jak po stránce další podpory, tak samozřejmě po stránce možností uplatnění v nejrůznějších dobrovolnických programech). Dobrovolnické centrum zjišťuje představy a požadavky zájemce (jaké činnosti by se rád zájemce věnoval, s jakou cílovou skupinou by rád spolupracoval - s dětmi, se seniory atp.). Jestliže se nenajde ihned vhodná činnost či organizace, která by zájemci, jeho požadavkům a osobnostním předpokadům, přesně vyhovovala, zaeviduje Dobrovolnické centrum zájemce do databáze čekatelů a snaží se pro něj najít organizaci, která by odpovídala jeho přáním.

Jakmile koordinátor najde vhodnou organizaci, kontaktuje uchazeče s konkrétní nabídkou výkonu dobrovolnické služby. Pokud zájemce souhlasí, následuje proškolení budoucího dobrovolníka, v jehož rámci je seznámen se zákonem o dobrovolnické službě, s právy a povinnostmi, které souvisí s rolí dobrovolníka a samozřejmě ve spolupráci s přijímající organizací s případnými specifiky dané dobrovolnické služby. Práva a povinnosti dobrovolníka by měl v každé organizaci či dobrovolnickém centru shrnovat kodex dobrovolníka.

Mezi základní práva dobrovolníka patří například:

- Právo být plně informován o poslání a činnosti organizace, ve které chce dobrovolník pomoci.
- Právo dostat úplné informace o činnosti, kterou by měl dobrovolník vykonávat, včetně její obsahové a časové náplně.
- Právo na činnost, která bude naplňovat očekávání dobrovolníka.
- Kontakt a spolupráce s koordinátorem dobrovolníků nebo jinou osobou, která je pověřena kontaktem s dobrovolníky v dané organizaci.
- Kontakt a spolupráce s osobou, která dobrovolníkovi činnost zadává a zpět ji od něj přijímá.
- Právo na zaškolení, výcvik, trénink.
- Právo na supervizi - individuálně či ve skupině společně s jinými dobrovolníky.
- Právo říci „ne“, pokud činnost nebude vyhovovat zájmům a schopnostem dobrovolníka.
- Právo vědět, zda vykonaná činnost byla efektivní - možnost účastnit se hodnotícího procesu.
- Právo být za dobře vykonanou činnost morálně ohodnocen.
- Právo být pro výkon dobrovolné činnosti pojištěn pro případ odpovědnosti za škody.
- V případě neuspokojivé spolupráce právo opětovně kontaktovat dobrovolnické centrum se žádostí o nabídku dalších dobrovolných aktivit.

Po proškolení a získání všech potřebných informací je mezi dobrovolníkem a dobrovolnickým centrem uzavřena smlouva o konkrétní dobrovolnické činnosti, která vymezuje dohodnuté povinnosti a práva obou smluvních stran, zajišťuje dobrovolníkovi například právo na supervizi a další pomoc při výkonu dobrovolnické činnosti, včetně zajištění pojištění pro případ odpovědnosti za škody.

brožura Průvodce dobrovolnictvím.indd 18 15.11.2011 7:51:34

5. EVROPSKÁ DOBROVOLNÁ SLUŽBA - EDS

Tato kapitola je věnována základním informacím o Evropské dobrovolné službě (dále EDS), která umožňuje vykonávat mladým lidem dobrovolnou službu v zemích Evropské unie i dalších partnerských zemích. V první podkapitole (5.1) přinášíme základní informace o EDS, následuje nástin možností a postup, jak se do Evropské dobrovolné služby zapojit (5.2). Třetí podkapitola zahrnuje přehled institucí, které se EDS zabývají na národní i regionální úrovni. Poslední čtvrtá podkapitola přináší několik konkrétních příkladů a zkušeností z Evropské dobrovolné služby.

5.1. Základní informace o EDS - co je Evropská dobrovolná služba

Základní informace o EDS

Evropská dobrovolná služba - EDS (European voluntary service - EVS) umožňuje mladým lidem zapojit se individuálně nebo ve skupinách do dobrovolnických projektů konaných v zemích Evropské unie a v dalších partnerských zemích. EDS dává příležitost strávit až jeden rok jako dobrovolník v zahraničí v akreditované hostitelské organizaci.

Evropská dobrovolná služba umožňuje mladým lidem vykonávat dobrovolnou službu po dobu až 12 měsíců v jiné zemi, než ze které pocházejí. Posiluje solidaritu mezi mladými lidmi a je opravdovou „vzdělávací službou". Dobrovolníci jsou přínosem pro místní komunitu, učí se novým dovednostem a jazykům a objevují jinou kulturu. V průběhu projektu jsou reflektovány zásady a praxe neformálního vzdělávání.

Zdroj: Evropská komise. Průvodce programem Mládež v akci

Projekty trvají nejčastěji 2 až 12 měsíců. Existují ale i projekty kratší pro tzv. znevýhodněné dobrovolníky. Znevýhodněným může být člověk s tělesným, sociálním, či jiným handicapem. **Pro dobrovolníka i jeho hostitelskou organizaci je účast v EDS možností, jak získat množství nových zkušeností a znalostí, poznat cizí kulturu, způsob života, jazyk a zvyky**. Absolvent programu obdrží certifikát, který mu může být dobrou vizitkou při hledání práce.

Hostitelské organizace jsou obvykle neziskové organizace, orgány místní samosprávy, organizace pracující s dětmi a mládeží, atd. EDS obvykle probíhá v oblastech jako je sociální práce, životní prostředí, kultura, sport. Vždy se jedná o neziskovou, tj. neplacenou činnost, která je zaměřená nejen na pomoc hostitelské organizaci, ale také na rozvoj dobrovolníkových znalostí a zkušeností. Dobrovolník by nikdy neměl sám nést plnou zodpovědnost, ale měla by mu být poskytována asistence a podpora ze strany hostitelské organizace tak, aby mohl plně rozvíjet své schopnosti. Cílem Evropské dobrovolné služby je rozvoj solidarity a tolerance mezi mladými lidmi.

Dobrovolníkovi bývá hrazen pobyt, cesta do místa EDS a zpět, pojištění, stravné a kapesné, které se liší podle jednotlivých zemí. EDS je projekt Evropské unie, který probíhá v rámci programu EU „Mládež v akci". Za fungování programu je v každé zemi zodpovědná

brožura Průvodce dobrovolnictvím.indd 19 15.11.2011 7:51:34

národní agentura. Národní agentury akreditují jednotlivé organizace, které se chtějí do EDS zapojit (jako hostitelé, nebo vysilatelé dobrovolníků), aby tím zajistily, že organizace poskytnou dobrovolníkům kvalitní hostitelská místa a dostatečnou podporu.

Typy aktivit Evropské dobrovolné služby (EDS):

Individuální EDS: Zapojen je pouze jeden dobrovolník, jedna vysílající organizace a jedna hostitelská organizace. Individuální EDS představuje pro dobrovolníka intenzivní vzdělávací zkušenost, má velký přínos pro jeho osobní rozvoj a poskytuje mu skvělou příležitost k začlenění do místní komunity.

Skupinová EDS: Umožňuje skupině dobrovolníků zapojit se společně do dobrovolné činnosti na místní, regionální, národní nebo mezinárodní úrovni. Může se účastnit až 30 dobrovolníků, kteří mohou vykonávat dobrovolnou činnost ve stejné hostitelské organizaci nebo se mohou rozdělit do menších podskupin působících v různých hostitelských organizacích.

Zdroj: http://www.evs.cz, http://www.mladezvakci.cz/

5.2 Chci se stát dobrovolníkem EDS - jak na to?

Základní pravidla EDS:

- **Dobrovolníkem EDS** (Evropské dobrovolné služby) se může stát každý **člověk ve věku 18-30 let**, který má trvalé bydliště, nebo povolení k dlouhodobému pobytu v ČR.
- **Témata projektů** jsou různá, někteří dobrovolníci pracují v organizacích pracujících s mládeží (volnočasové kluby, školky, nízkoprahová centra), jiní se věnují například ochraně životního prostředí, práci v kulturní oblasti, rozvojové pomoci a dalším. Hostitelské organizace jsou většinou neziskovky, nebo státem zřizované organizace.
- **Činnost dobrovolníka** by neměla být rutinní a složená pouze z administrativy, naopak důraz by měl být kladen na to, aby se dobrovolník v hostitelské organizaci něco naučil a nebyla na něho kladena přehnaná zodpovědnost. Evropské dobrovolné služby se mohou účastnit všechny členské státy Evropské unie, kandidátské státy, Island, Lichtenštejnsko a Norsko a řada dalších států z ostatních zemí světa (tzv. partnerské země).
- **Znalost jazyka** hostitelské země ani znalost angličtiny na vysoké úrovni by neměla být od dobrovolníka vyžadována. Zcela stačí, pokud jste schopni se na základní úrovni domluvit anglicky (pokud nemluvíte anglicky vůbec, můžete zkusit EDS v nějaké jazykově příbuzné zemi jako je Slovensko, nebo Polsko). Během pobytu na EDS byste se měli naučit základům jazyka hostitelské země a zcela jistě si zlepšíte i angličtinu.
- **Evropská dobrovolná služba je pro dobrovolníka zdarma** (dobrovolníkovi je z grantu Evropské unie hrazeno ubytování, cesta, strava, pojištění a kapesné, které se liší podle jednotlivých zemí).

Jak se zapojit do Evropské dobrovolné služby:

Chcete-li se stát dobrovolníkem EDS, je potřeba vybrat si českou organizaci, která je akreditována pro vysílání dobrovolníků EDS (tzv. vysílající organizaci). Jejím úkolem je pomoci vám s přípravou na dobrovolnou službu a být s vámi v kontaktu během vašeho pobytu v zahraničí.

brožura Průvodce dobrovolnictvím.indd 20 15.11.2011 7:51:34

Databáze EDS, aneb jak vyhledat vhodnou organizaci:

Vysílající organizaci si můžete vyhledat v **databázi EDS** na **www.evsdatabase.eu**. Ve formuláři zadejte: *Country: Czech Republic, Type of accreditation: Sending organisation*.

- Vyberte jednu z vysílajících organizací v seznamu.
- Koordinátorovi organizace, kterou jste si vybral/a, oznamte, že byste chtěl/a jet na EDS a požádejte, aby vám pomohl s vysláním. Pravděpodobně se s vámi bude chtít sejít a dojednat podrobnosti osobně.
- Poté vyhledejte v databázi stejným způsobem zahraniční hostitelskou organizaci, ve které chcete Evropskou dobrovolnou službu vykonávat. V databázi můžete vyhledávat podle země nebo tématu, v tomto případě: *Type of accreditation: Hosting organisation*.
- Dobře si rozmyslete typ činnosti, kterému se chcete během EDS věnovat a pokuste se podle něj vyhledat vhodnou hostitelskou organizaci. Na EDS strávíte až jeden rok a je důležité, abyste vykonával/a činnost, která vás bude bavit.
- Máte-li už jasno, zašlete hostitelské organizaci na kontaktní e-mail svůj životopis a motivační dopis (na něm si dejte obzvlášť záležet, protože podle něj si organizace dobrovolníka vybírá), popřípadě do organizace přímo zavolejte.
- Dohodnete-li se s hostitelskou organizací na uskutečnění projektu, oznamte to koordinátorovi své vysílající organizaci. **Organizace poté podají žádost o grant k národní agentuře**. Uzávěrky pro podání žádostí jsou 3 za rok (1.2., 1.5., 1.10.). Pokud bude žádost schválena, váš projekt může začít 3 měsíce po uzávěrce. Tj. například, podáte-li žádost k 1.5., vaše Evropská dobrovolná služba může začít nejdříve 1.8. daného roku.

Příprava na EDS:

Až bude váš projekt schválen, pozve vás Česká národní agentura Mládež (ČNA) na předodjezdové školení (pozn. ČNA není vysílající organizací, funguje pouze jako grantová agentura a administrátor programu EU Mládež v akci, který projekty EDS financuje a dohlíží na jejich kvalitu). Předodjezdové školení je vedeno neformálními metodami, můžete si na něm promluvit s ostatními dobrovolníky, kteří odjíždí na EDS, a také s někým, kdo má EDS už za sebou a může se podělit o své zkušenosti. Školení vedou zkušení školitelé, kteří sami EDS absolvovali, nebo již několik let pracují s dobrovolníky. Zde se dozvíte vše, co ještě potřebujete před cestou vědět (a třeba jste se báli zeptat). A pak už následuje samotná Evropská dobrovolná služba.

Podrobnější informace o EDS a o způsobu, jak se do EDS zapojit jako dobrovolník, jsou k dispozici také například v souhrnném průvodci o EDS (v angličtině) na: www.evsguide.eu.

Kompletní informace o EDS získáte také např. na stránkách www.mladezvakci.cz provozované Českou národní agenturou Mládež, z nichž čerpají i informace uvedené v těchto kapitolách. Na těchto stránkách najdete veškeré podrobné informace o EDS.

Zdroj: http://www.evs.cz, http://www.mladezvakci.cz

brožura Průvodce dobrovolnictvím.indd 21 15.11.2011 7:51:34

5.3 Instituce a organizace zabývající se EDS

V tabulkovém přehledu v této kapitole jsou uvedeny vybrané organizace, které se zabývají Evropskou dobrovolnou službou jak na regionální úrovni (Jihočeský kraj), tak na národní úrovni (ČR). Níže uvedený tabulkový seznam je pouze orientační. Aktuální platný přehled získáte v databázi EDS (viz dále), kde jsou organizace aktualizovány (přibývají ty, které získaly certifikát, nebo jsou odstraňovány ty, jimž právě certifikát udělený ČNA skončil). Databázi akreditovaných organizací nejen v celé České republice, ale i ostatních zemí, naleznete na adrese ***www.evsdatabase.eu****, kde je uvedeno i zaměření vybraných organizací.*

Organizace na regionální úrovni:

Na tomto místě přinášíme přehled organizací v Jihočeském kraji, které jsou akreditované Českou národní agenturou jako organizace Evropské dobrovolné služby.

Druhy akreditací jsou tyto:

- **Hostitelská organizace (H),** tj. organizace, která přijímá dobrovolníka v rámci EDS.
- **Vysílající organizace (S) -** tj. organizace, která mj. pomáhá dobrovolníkovi najít a kontaktovat hostitelskou organizaci a posyktuje mu další potřebnou podporu s přípravou i výkonem EDS.
- **Koordinující organizace (C)** - tj. organizace, která mj. podává žádost a nese finanční a administrativní zodpovědnost za celý projekt vůči národní agentuře, koordinuje projekt ve spolupráci se všemi vysílajícími a hostitelskými organizacemi.

Název organizace	Adresa	E-mail telefon	Kontaktní osoba	Druh akreditace
o.s. Prevent	Heydukova 343 Strakonice 386 01	evs@os-prevent.cz 777 040 755	Martin Klajn	H C V
Junák - svaz skautů a skautek ČR	Krajinská 384/40a České Budějovice 370 01	evs@krajinska.cz 737 846 230	Lenka Macků	H C V
Centrum pro pomoc dětem a mládeži, o.p.s.	Špičák 114 Český Krumlov 381 01	iva@icmck.cz 380 712 427	Iva Sonnbergerová	S C
Divadlo Continuo	Malovice 35 Netolice 384 11	evs@continuo.cz 777 790 690	Lianca Pandolfini	H C

brožura Průvodce dobrovolnictvím.indd 22 15.11.2011 7:51:34

Organizace na národní úrovni:

Přehled vybraných organizací, které se zabývají Evropskou dobrovolnou službou a dobrovolnictvím na národní úrovni.

Název organizace	Adresa	E-mail telefon	Web	Kontaktní osoba
ČNA Česká národní agentura	Na Poříčí 1035/4 Praha 1 110 00	info@mladezvakci.cz 221 850 920	www.mladezvakci.cz	Ing. Monika Rážová
Inex-SDA	Varšavská 30 Praha 2 - Vinohrady 120 00	evs@inexsda.cz 222 362 715	www.inexsda.cz	Kamila Zbytková
DUHA - Sdružení dětí a mládeže pro volný čas, přírodu a recesi	Senovážné náměstí 977/24 Praha 1 116 47	evs@duha.cz 234 621 374	www.duha.cz	Jana Doudová
Hestia,o.s. - Národní dobrovolnické centrum	Na Poříčí 12 Praha 1 110 00	michaela.jandova@hest.cz 224 872 076	www.hest.cz	Bc. Michaela Jandová

Databázi akreditovaných organizací nejen v celé České republice, ale i ostatních zemí naleznete na adrese **www.evsdatabase.eu**.

5.4 Zkušenosti s Evropskou dobrovolnou službou - příklady z praxe

V této podkapitole přetiskujeme pro bližší představu o EDS několik vybraných příběhů a zkušeností mladých lidí, kteří se zúčastnili Evropské dobrovolné služby.

JITKA MARELOVÁ, ROK V ITÁLII

Hostitelská organizace: Casa per Pace Milano, Itálie
Vysílající organizace: DUHA, sdružení dětí a mládeže pro volný čas, přírodu a recesi

Rok 2009 jsem strávila v Miláně na dobrovolnickém pobytu. Jmenuji se Jitka Marelová a narodila jsem se v roce 1983 v Praze. V roce 2008 jsem absolvovala obor psychologie a speciální pedagogika na Univerzitě Karlově. Do Itálie jsem přijela,

brožura Průvodce dobrovolnictvím.indd 23 15.11.2011 7:51:35

abych zde získala pracovní zkušenosti, nové jazykové dovednosti a celkově si rozšířila obzory pobytem v jiné zemi. Více než 11 měsíců zde strávených předčila všechna má předodjezdová očekávání.

Evropská dobrovolná služba

Pracovala jsem v Miláně v organizaci Casa per la pace společně s dalším dobrovolníkem z Turecka. Umožnil mi to program Evropské Unie, který se nazývá Evropská dobrovolná služba, který umožňuje mladým občanům EU (od 18 do 30 let věku) vycestovat „na zkušenou" do zahraničí. Oproti podobnému programu, známému jako Erasmus, je tento zaměřen na neakademické vzdělávání, tj. v praxi, a na setkání se s místní komunitou. Jeho účastníci nemusejí mít žádné jiné předpoklady, než motivaci věnovat několik měsíců svého života dobrovolné práci v organizaci podle svého výběru a zájmu. Evropská unie finančně zajistí pokrytí základních potřeb dobrovolníka v místě pobytu. Dobrovolník ani jeho hostitelská organizace tak s realizací tohoto projektu nemají spojeny žádné výdaje. Musí ale prokázat oboustrannou motivaci ke vzájemnému interkulturnímu učení.

Casa per la Pace Milano

„Moji" organizaci v Miláně jsem si vybrala, protože organizuje aktivity, ve kterých jsem se chtěla po skončení vysoké školy dále vzdělávat. Casa per la pace Milano se zabývá vzděláváním pro mír - konkrétně se ve svých aktivitách zaměřuje na výchovu pro řešení konfliktů a na multikulturní výchovu. Reagují tak na zvyšující se potřebu ovlivňovat veřejné povědomí v otázce přistěhovalectví, které začíná být palčivým problémem nejen v Miláně ale v celé Itálii. Činí tak různými vzdělávacími aktivitami zaměřenými na všechny generace.

A co dál?

Měsíc po návratu již můžu říci, že přínosem mé zkušenosti z EVS je zvýšená sebejistota. Musela jsem v průběhu své stáže v zahraničí zvládnout tolik dříve neznámých situací a naučila jsem se tolik nových věcí, že jsem si začala víc věřit. Určitě bych ráda využila naučené dovednosti z vedení workshopů o řešení konfliktů a z organizace mezinárodních školení ve své budoucí práci, protože to považuji za velmi smysluplnou činnost. Ráda bych se také ještě dále vzdělávala v dramaterapii, která spojuje můj zájem o psychologii a divadlo.

Ale kdo ví, co přijde. Pobyt v jiné zemi člověka mj. naučí, že nic není dané, že všechno se může změnit. A to je myslím pro život celkově užitečný poznatek. Doporučuji všem pod 30 let věku nenechat si uniknout tuto příležitost a taky jet na EVS.

Jitka Marelová, Praha 25.12. 2009

Děkujeme Sdružení dětí a mládeže pro volný čas, přírodu a recesi - Duha za poskytnutí příběhu. (Pozn.: Text je redakčně krácen. Zdroj: http://www.trochujinak.cz/na-dlouho-mimo/zahranicni-zkusenosti-evs-dobrovolniku/)

brožura Průvodce dobrovolnictvím.indd 24 15.11.2011 7:51:35

Jan Kolář, EDS ve Francii

Hostitelská organizace: La Fédé Redon, Francie
Vysílající organizace: Lužánky - středisko volného času Brno

Dobrovolník Jan Kolář si vybral projekt EDS na 9 měsíců (září 2008 až červen 2009) v neziskové organizace La Fédé, která se zaměřuje na neformální vzdělávání a volnočasové aktivity s důrazem na rozvoj venkovské oblasti kolem města Redon (východní Bretaň). Organizace fungovala spíše jako sdružení různých lidí organizujících různé projekty, kteří spolu několikrát do roka spolupracovali na větších událostech (karneval, hudební festival aj.). Vyslání dobrovolníka zaštítila organizace Lužánky - centrum volného času. Jan Kolář na své působení v organizaci vzpomíná: „Můj projekt byl nastavený velmi volně a bylo hlavně na mně, do kterých aktivit se zapojím či jaké nabídnu sám. Následkem toho bylo mé celkem dlouhé počáteční tápání, ale také velké množství různých aktivit, k nimž jsem se díky tomu dostal. Podílel jsem se tak na výrobě divadelních kulis a přípravě divadelních představení, na přípravě festivalu a tradičního karnevalu (např. stavba cirkusového šapitó), vedl jsem workshopy zaměřené na české tradice nebo na životní prostředí, pomáhal s organizováním aktivit pro děti… Spolu s dalšími dobrovolníky, kteří byli v Redonu, jsme pak zorganizovali dvě velké akce: Evropský týden, během něhož jsme představovali naše země skrz jídlo, literaturu, kino atd. Zároveň jsme do této akce zapojili mnoho lidí s tělesným i mentálním postižením. Druhou akcí byla výměna mládeže na téma komunikace, které se zúčastnilo celkem třicet mladých lidí z pěti evropských zemí."

Děkujeme České národní agentuře za poskytnutí příběhu Jana Koláře, který se účastnil EDS. (Pozn.: Text je redakčně krácen, Zdroj: http://www.mladezvakci.cz/evropska-dobrovolna-sluzba/ukazka-projektu/)

JAROSLAV PRAŽÁK, EDS VE ŠPANĚLSKU

Hostitelská organizace: Fundación Aspace Navarra Pamplona, Španělsko
Vysílající organizace: Informační centrum pro mládež Tábor o.s.

Hlavním motivem, proč jsem se chtěl zapojit do EVS, byla možnost působit v zahraničí delší dobu a poznat tak místní kulturu a nové lidi. Také možnost aktivního zapojení do práce organizace, která se snaží pomáhat ostatním, je pro mě důležitá. Věřím, že tato práce přináší oběma stranám výhody a příležitosti vzájemného obohacování. EVS vnímám jako velký přínos pro svůj budoucí život. V Pamploně všechno klapalo a počasí bylo vynikající. Prezentoval jsem Českou republiku v rezidenci, kde pracuji, a měla obrovský úspěch. Takovou odezvu jsem opravdu nečekal. Takže jsem moc šťastný, že se takhle povedlo. Také jsem navštívil ostatní dobrovolníky v Calpe na Costa Blanca. Na univerzitě pořádali dva kurzy pro dobrovolníky, tak mě pozvali, abych se něco dozvěděl a taky abych se podělil o své zkušenosti.

Jaroslav Pražák

Děkujeme Informačnímu centru pro mládež Tábor o.s. za poskytnutí vyjádření Jaroslava Pražáka, který se účastnil EDS ve Španělsku.

brožura Průvodce dobrovolnictvím.indd 25 15.11.2011 7:51:35

SÁRA MELS, EDS V ČR

Hostitelská organizace: Informační centrum pro mládež Tábor o.s, Česká republika
Vysílající organizace: Via Belgie Antwerp, Belgie

V krátkosti, moje zkušenost s EVS je ta nejlepší. Jsem šťastná, že jsem mohla poznat Českou republiku, zemi, přírodu a lidi. Pracovala jsem zde, cestovala jsem, učila jsem se. Jsem ráda, že jsem poznala studenty z univerzity, zvláště Tomáše, mého přítele a mentora, Davida, mého skoro souseda a společníka při plavání, Marka - díky kterému jsem poznala "čerta" (alkoholický nápoj z griotky a rumu) a další. Vždy budu vzpomínat na lidi z Fokusu, se kterými jsem prožila hezké chvíle. Učili jsme se angličtinu a češtinu, pili jsme kávu, četli, nebo jsme se věnovali ručním pracem. Musím připomenout i ty, kteří navštěvovali hodiny konverzace v Cheironu-T a Informačním centru mládeže. A konečně chci poděkovat celé rodině Pavlíků, své učitelce češtiny Markétě a Anice, další dobrovolnici v Informačním centru mládeže, která tu byla pro mne.

Sára Mels

Děkujeme Informačnímu centru pro mládež Tábor o.s. za poskytnutí příběhu Sáry Mels, která se účastnila EDS.

MARTINA NAVRÁTILOVÁ, EDS VE ŠPANĚLSKU

Hostitelská organizace: Casa de la Juventud de Alcobendas
Patronato Alcobendas, Španělsko
Vysílající organizace: Informační centrum pro mládež Tábor o.s.

Popište velmi stručně Váš pracovní den na EDS.

Pracuji od pondělí do čtvrtka 2 hodiny denně (přesněji od 16 do 18 hod). Jsem taková "poškolní paní učitelka" žáků ve věku 14-15 let. Pomáhám doučovat hlavně angličtinu, matematiku a teď už i vše ostatní, co zvládnu vysvětlit španělsky. Dost času strávím také přípravou různých testů pro procvičení gramatiky, apod.

Proč by se, podle Vašeho názoru, mladí lidé měli účastnit programu EDS?

Je to jedna z nejlepších možností, jak se naučit jazyk, poznat cizí zem a přitom si nepřipadat jako laciná pracovní síla jako třeba au-pair nebo sběrači jahod a tak. Není to sice moc o penězích, ale taky to člověka nic nestojí. Za kapesné se dá vlastně dost pěkně žít, takže ... co víc si přát.

Pozn.: Martina po ukončení EDS úspěšně složila jazykové zkoušky DELE ze Španělštiny.

Děkujeme Informačnímu centru pro mládež Tábor o.s. za poskytnutí vyjádření Martiny Navrátilové.

brožura Průvodce dobrovolnictvím.indd 26 15.11.2011 7:51:35

ŠTĚPÁN ZELINGER - EDS: JAK TO PROVÉST A JAKÉ TO BYLO

Hostitelská organizace: Unis-Cité, Francie
Vysílající organizace: DUHA, sdružení dětí a mládeže pro volný čas, přírodu a recesi

EDS databáze a co od ní čekat

Buďte připraveni na to, že jakmile si vyberete projekt v databázi, nějakou dobu potrvá, než vám kýžená asociace odpoví. Nemusí vám také odpovědět vůbec, není proto od věci si jich rovnou vybrat kolem dvaceti, všem napsat dlouho dopředu a neztrácet naději. Abych dal konkrétní příklad z osobní zkušenosti, oslovil jsem kolem dvaceti asociací a odpověď jsem dostal od 8mi. Z toho bylo 5 zamítavých odpovědí. Psal jsem v únoru a hlásil se na září téhož roku, často není nicméně pozdě ještě ani v květnu.

Není to naprosto pravidlem, ale organizace ve které nakonec EDS dělám, si se mnou domluvila telefonický pohovor. Oficiálně je jediným kritériem, podle kterého mohou dobrovolníky vybírat, motivace. Pokud ovšem jedete do Francie a neumíte slovo francouzsky, zvažte ještě jednou, jestli chcete být první tři měsíce dokonale ztracení v cizí zemi a neschopní v dané asociaci fungovat. Totéž samozřejmě neplatí o zemích jako Řecko či Portugalsko, kde by měly asociace neznalost jazyka předpokládat. Za optání každopádně nic nedáte, tak jen do toho!

Dobrovolníkem v Unis-Cité

Nejprve stručně o asociaci, která se mne ujala. Liší se výrazně od ostatních asociací v databázi a to ze dvou důvodů. Dobrovolník především nepracuje osamocen, nýbrž v týmu dalších 6ti dobrovolníků. V rámci týmu neexistují rozdíly ve funkci nebo zodpovědnosti - teoreticky by měli dělat všichni všechno společně a dělbu práce řešit průběžně dohodou. Týmů bylo v Unis-Cité celkem 6 a každý měl - až na řídké výjimky - zcela nezávislý program. Jejich struktura by se dala přirovnat k řadě sousledných workcampů (nebo stáží) v pařížských předměstích, trvajících většinou 4-5 týdnů. Dobrovolník tedy nepracuje stále na stejném postu, nedělá stejnou práci a dokonce ani není stále ve stejné organizaci. Jediné co zůstávalo neměnné, bylo složení týmu a tričko s nápisem Unis-Cité.

Děkujeme Sdružení dětí a mládeže pro volný čas, přírodu a recesi - Duha za poskytnutí příběhu. (Pozn.: Text je redakčně krácen. Zdroj: http://www.trochujinak.cz/na-dlouho-mimo/zahranicni-zkusenosti-evs-dobrovolniku/)

brožura Průvodce dobrovolnictvím.indd 27 15.11.2011 7:51:35

6. DOBROVOLNICKÉ PROGRAMY A DALŠÍ MOŽNOSTI DOBROVOLNICKÉ PRÁCE V REGIONU JIŽNÍCH ČECH

V této kapitole najdete přehled vybraných organizací v Jihočeském kraji, které pro podporu své činnosti dobrovolníky využívají či využívat chtějí (viz kapitola 6.1). Další podkapitola (6.2) pak přináší přehled organizací (dobrovolnických center), které dobrovolnickou činnost v jihočeském regionu zprostředkovávají.

6.1 Přehled vybraných organizací v Jihočeském kraji, které přijímají dobrovolníky

Tabulka v této podkapitole přináší přehled vybraných organizací v Jihočeském kraji, které nějakým způsobem využívají dobrovolníky pro svou činnost, nebo organizací, které mají zájem dobrovolníky využívat. Upozorňujeme, že uvedený přehled je pouze orientační a nečiní si nárok na úplnost. Vzhledem k množství a různorodosti dobrovolnických aktivit by ani kompletní přehled všech organizací nebyl možný. Důraz je v daném přehledu kladen na organizace, které se pohybují v oblasti volnočasové a sociální.

Název organizace /region	Adresa organizace	Web	Konkrétní nabídka činnosti pro dobrovolníky, cílové skupiny klientů
ČESKÉ BUDĚJOVICE			
Bílý kruh bezpečí, o.s. - poradna v Českých Budějovicích	Riegrova 51 České Budějovice 370 01	www.bkb.cz	odborný poradce, asistent pro oběti trestních činů
KONTAKT bB, občanské sdružení pro studium, rehabilitaci a sport bez bariér	Vodní 561/8a České Budějovice 370 01	www.kontaktbb.cz	instruktor plavání, pomocný trenér plavání tělesně postižených, asistence tělesně postiženým dětem a občanům na týdenních pobytových akcích a plaveckých závodech
Ovečka, o.p.s.	Plachého 25 České Budějovice 370 01	www.ovecka.eu	hlídání dětí na rehabilitačním pobytu

brožura Průvodce dobrovolnictvím.indd 28 15.11.2011 7:51:35

Salesiánské středisko mládeže - dům dětí a mládeže České Budějovice	Emy Destinové 1 České Budějovice 370 05	www.sasmcb.cz	aktivní zapojení při programech Otevřených klubů, doučování, terénní práce
Arpida, centrum pro rehabilitaci osob se zdravotním postižením, o.s	U Hvízdala 1402/9 České Budějovice 370 11	www.arpida.cz	pomoc při přípravě a realizaci akcí v centru ARPIDA, zájmové kroužky, sociální služby pro dospělé (sociálně terapeutické dílny, denní stacionář)
M-Centrum pro mladou rodinu, o.s.	Ant. Barcala 2 České Budějovice 370 05	www.mc-maj.com	pomoc při jednorázových aktivitách (akce pro děti, burzy)
Základní článek hnutí Brontosaurus Forest - Centrum ekologické a globální výchovy Cassiopeia	Jizerská 4 České Budějovice 370 11	www.cegv-cassiopeia.cz	spolupráce při akcích pro veřejnost a práce na zahradě
Česká maltézská pomoc suverénního řádu maltézských rytířů, pod patronátem Velkopřevorství českého, Středisko České Budějovice,o.p.s.	Vodárenská 213 Borovany 373 12	www.cmpcb.cz	setkávání dobrovolníků se starými lidmi upoutanými na lůžko (povídání si s nimi, doprovázení při procházkách, či jiných pravidelných činnostech vyplňující jejich volný čas)
Farní charita Týn nad Vltavou, Nízkoprahové zařízení pro děti a mládež Bongo	Děkanská 220 Týn nad Vltavou 375 01	www.tyn.charita.cz	příprava a realizace volnočasových aktivit pro mládež, pomoc při běžném provozu, úklidové práce, pomoc při větších jednorázových akcích
Jeslová a azylová zařízení České Budějovice	E. Pittera 3 České Budějovice 370 01	www.jazcb.cz	práce s dětmi, zájmové činnosti
Český červený kříž, Oblastní spolek České Budějovice	Husova 20 České Budějovice 370 23	www.cckcb.cz	práce s dětmi, oblast sociální, zdravotně preventivní a humanitární
ČESKÝ KRUMLOV			
Středisko výchovné péče Spirála	Špičák 114 Český Krumlov 381 01	www.dduhomole.cz	práce s klienty Střediska výchovné péče, program "Kamarád v životě" (obdoba programu Pět P) (pozn. zajišťuje Dobrovolnické centrum Český Krumlov)

brožura Průvodce dobrovolnictvím.indd 29 15.11.2011 7:51:35

KoCeRo - komunitní centrum Romů, o.p.s	Horní Brána 425 Český Krumlov 381 01	www.kocero.cz	volnočasové aktivity, pomoc dětem a mládeži s jejich školní přípravou
CPDM,o.p.s. - Centrum pro pomoc dětem a mládeži	Špičák 114 Český Krumlov 381 01	www.cpdm.cz	volnočasové aktivity dětí a mládeže, práce s informacemi- vyhledávání, zpracování a distribuce
ICOS Český Krumlov, o.s. projektové pracoviště Centrum sociálních služeb	Náměstí Svornosti 2 Český Krumlov 381 01	www.css.krumlov.cz	program "Senioři seniorům" - Informační centrum pro seniory, programy pro osoby se zdravotním postižením, seniory, volnočasové aktivity pro děti a mládež se znevýhodněním ad.
Český červený kříž, Oblastní spolek Český Krumlov	Sídliště Vyšný 48 Český Krumlov 381 01	www.cckck.cz	práce s dětmi, oblast sociální, zdravotně preventivní a humanitární
Domov důchodců Horní Planá	Komenského 6/7 Horní Planá 382 26	www.ddhplana.cz	setkávání dobrovolníků s klienty upoutanými na lůžko, povídání si, doprovázení při procházkách či jiných pravidelných činnostech vyplňující volný čas (pozn. zajišťuje Dobrovolnické centrum Český Krumlov)
Domov pro seniory Wágnerka	Platnéřská 87/7 Praha 1 110 00 Nad Nemocnicí 153 Český Krumlov 381 01	www.wagnerka.cz	setkávání dobrovolníků s klienty upoutanými na lůžko, povídání si, doprovázení při procházkách či jiných pravidelných činnostech vyplňující volný čas (pozn. zajišťuje Dobrovolnické centrum Český Krumlov)
Domov pro seniory Kaplice	Míru 366 Kaplice 382 41	www.domovkaplice.cz	setkávání dobrovolníků s klienty upoutanými na lůžko, povídání si, doprovázení při procházkách, či jiných pravidelných činnostech vyplňující volný čas
Centrum pro zdravotně postižené JK, o.s.	Nemocniční 586 Český Krumlov 381 01	www. czpjk.cz	setkávání s klienty centra (pozn. zajišťuje Dobrovolnické centrum Český Krumlov)
Ekocentrum Šípek	Kostelní 165 Český Krumlov 381 01	www.ekocentrumsipek.cz	pomoc s organizací akcí, přednášek, propagací ekologie ad.

brožura Průvodce dobrovolnictvím.indd 30 15.11.2011 7:51:36

Město Český Krumlov - Dům na půl cesty	Vyšný 39 Český Krumlov 381 01	www.ckrumlov.cz	podpora klienta v jeho volném čase - společenský kontakt, výuka internetu, sportovní aktivity atd. (pozn. zajišťuje Dobrovolnické centrum Český Krumlov)
JINDŘICHŮV HRADEC			
Sdružení Meta,o.s.	Masarykovo nám. 168/II Jindřichův Hradec 377 01	www.osmeta.cz	pomocný pracovník při terénní práci
Junák - svaz skautů a skautek ČR, Středisko Zlatá Růže Jindřichův Hradec	sídl. Vajgar 876/III Jindřichův Hradec 377 01	www.zlataruze.skauting.cz	spolupráce při vedení dětských oddílů, pomoc s akcemi a projekty pro veřejnost
Výcvikové canisterapeutické sdružení Hafík,o.s.	Klec 78 Třeboň 379 01	www.canisterapie.org	pravidelná či jednorázová návštěvní činnost v oblasti canisterapie, účast na pobytech pro děti s postižením
LORM, o.s	Na Točně 1/V Jindřichův Hradec 377 01	www.lorm.cz	pomoc při klubových akcích, pobytech, doprovody pro lidi s hluchoslepotou
PÍSEK			
Občanské sdružení ŠVAGR	Píseckého 131 Písek 397 01	www.svagr.net	přímá práce s dětmi z dětských domovů, z funkčních rodin, s dětmi s různými typy znevýhodnění, z rodinného i ústavního prostředí, činnost oddílového vedoucího
Arkáda - sociálně psychologické centrum	Husovo nám. 2/4 Písek 397 01	www.arkadacentrum.cz	linka důvěry program Pět P
PRACHATICE			
Sociální pohoda, o.p.s.	Javorník 46 Stachy 384 73	www.socialnipohoda.cz	volnočasové aktivity, výchovné nepedagogické činnosti, pracovník přímé obslužné péče, práce s uživateli drog
Krebul o.s.	Zlatá stezka 145 Prachatice 383 01	www.oskrebul.cz	práce s informacemi - vyhledávání, zpracování, distribuce

brožura Průvodce dobrovolnictvím.indd 31 15.11.2011 7:51:36

STRAKONICE			
Sdružení zdravotně postižených v ČR	Stavbařů 213 Strakonice 386 02	www.szdp.strakonice.cz	pomoc při zajišťování aktivit pro zdravotně postižené a seniory
TÁBOR			
Archipel, o.s.	Kpt. Jaroše 2403 Tábor 390 03	www.archipelos.eu	pomoc s organizací aktivit pro zdravotně postižené děti, komunikace s organizacemi pečujícími o zdravotně postižené děti
"I MY" Společnost pro podporu lidí s postižením o.s.	Bechyňská 50 Soběslav 392 01	www.lmy-sdruzeni.cz	podpora rodin s postiženými dětmi
Občanské sdružení volnočasových a terapeutických aktivit, Kaňka o.s.	Helsinská 2731 Tábor 390 05	www.kanka.info	pomoc při integrovaných volnočasových aktivitách
Diakonie ČCE - středisko Rolnička	Mrázkova 700/III Soběslav 392 01	www.rolnicka.cz	práce s dětmi, dospělými a seniory s mentálním a zdravotním postižením, pomoc při jednorázových benefičních aktivitách
Informační centrum pro mládež Tábor o.s.	Farského 887 Tábor 390 02	www.icmtabor.cz	práce s informacemi - vyhledávání, zpracování, distribuce volnočasové aktivity - příprava a realizace aktivit Otevřeného klubu Evropská informační služba pro mládež a pracovníky s mládeží Eurodesk - elektronická komunikace se zahraničními partnery

6.2 Přehled vybraných organizací v Jihočeském kraji, které zprostředkovávají dobrovolnickou činnost

Tabulka v této podkapitole přináší přehled vybraných organizací v Jihočeském kraji, které zprostředkovávají práci dobrovolníkům (dobrovolnická centra). Tabulka zahrnuje i příklady konkrétní dobrovolnické činnosti, které dané organizace mohou zprostředkovat. Upozorňujeme, že uvedený přehled je pouze orientační a nečiní si nárok na úplnost.

brožura Průvodce dobrovolnictvím.indd 32 15.11.2011 7:51:36

Název organizace	Adresa	Web	Příklady konkrétních dobrovolnických programů
ČESKÉ BUDĚJOVICE			
Dobrovolnické centrum ADRA	Fr. Šrámka 34 České Budějovice 370 01	www.dccb.cz	• Dobrovolníci v zařízení pro seniory • Osobní asistence dobrovolníků pro individuální klienty • Dobrovolníci v zařízeních pro handicapované klienty
Dobrovolnické centrum při Diecézní charitě České Budějovice	Kanovnická 11 České Budějovice 370 01	www.dobrovolnicicb.cz	• Dobrovolníci v nemocnici • Vincent • Vězeňská korespondence • Mosty naděje • Paleta života • Šance všem
Česká maltézská pomoc suverénního řádu maltézských rytířů, pod patronátem Velkopřevorství českého, Středisko České Budějovice,o.p.s.	Vodárenská 213 Borovany 373 12 kancelář: Čechova 728/52 České Budějovice 370 01	www.cmpcb.cz	• Psychosociální pomoc osamělým lidem, seniorům a osobám se zdravotním postižením
Ústav sociální práce Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích, Zdravotně sociální chakulta	Jírovcova 24 České Budějovice 370 04	www.zsf.jcu.cz	• Program Pět P, dobrovoloníci v nemocnicích a ve školách, program Canisterapie
ČESKÝ KRUMLOV			
Dobrovolnické centrum - pracoviště Centra sociálních služeb a ICOS Český Krumlov, o.s.	Náměstí Svornosti 2 Český Krumlov 381 01	www.css.krumlov.cz	• "Kamarád v životě" pro klienty střediska výchovné péče • Informační centrum - program senioři seniorům, • Dobrovolnictví v domovech pro seniory • Dobrovolnictví v Rodinném centrum Amálka, • programy na podporu lidí se zdravotním postižením • programy na podporu dětí a mládeže • a řada dalších

brožura Průvodce dobrovolnictvím.indd 33 15.11.2011 7:51:36

PRACHATICE			
KreBul, o.s. - Dobrovolnické centrum Prachatice (pozn.: akreditace tohoto Dobrovolnického centra by měla proběhnout na podzim 2011)	Zlatá stezka 145 Prachatice 383 01	www.oskrebul.cz	• Nabídka dobrovolnického centra dle aktuální poptávky organizací (v současné době ICM Prachatice; Domov seniorů Mistra Křišťana Prachatice; Nemocnice Prachatice - LDN; CZPJK, o.s., pracoviště Prachatice; Město Prachatice; seniorské organizace ve městě)
TÁBOR			
Diakonie ČCE - středisko Rolnička	Mrázkova 700/III Soběslav 392 01	www.rolnicka.cz	Dlouhodobé: • Kamarád pro volný čas, Kamarád v chráněném bydlení • Klub dobrovolníků Krátkodobé: • Asistent při integrovaných kroužcích • Pomoc při jednorázových akcích
Farní charita Tábor - Dobrovolnické centrum Tábor	Klokotská 114 Tábor 390 01	www.tabor.charita.cz	• Senior • Dobrovolníci v Nemocnici Tábor • Dobrovolníci zdravotně postiženým občanům • Našim dětem • Dobrovolnictví nezaměstnaných
PÍSEK			
INKANO	Karlova 108 Písek 397 01	www.inkano.cz	• Semináře, výcviky, dobrovolníci v nemocnicích, Evropská dobrovolná služba

brožura Průvodce dobrovolnictvím.indd 34 15.11.2011 7:51:36

7. PŘÍKLADY DOBRÉ PRAXE A ZKUŠENOSTI S DOBROVOLNICTVÍM

Tato kapitola přináší pohled na dobrovolnickou činnost z několika úhlů pohledu. První část přibližuje několik konkrétních dobrovolnických programů. Následující podkapitoly pak přinášejí (ať už formou příběhu či rohovoru) popis zkušeností s dobrovolnickou činností jak z pohledu dobrovolníků (viz kapitola 7.2), tak z pohledu organizací (viz kapitola 7.3).

7.1 Vybrané příklady dobré praxe

„KAMARÁD V ŽIVOTĚ" - dobrovolnický program fungující ve Středisku výchovné péče (SVP) Spirála

Program „Kamarád v životě" je obdobou programu Pět P. V Českém Krumlově funguje již několik let pro klienty Střediska výchovné péče Spirála. Těmi jsou děti věku do 15ti let se specifickými problémy, které jim znesnadňují život oproti jejich vrstevníkům (jedná se o děti ze sociálně slabých rodin, děti s výchovnými problémy, s poruchami chování, jednání a komunikace atp.).

Program „Kamarád v životě" (stejně jako program Pět P) přináší svým účastníkům Péči, Pomoc, Přátelství, Prevenci a Podporu. Program funguje na bázi **"jeden na jednoho"** - tj. jeden dobrovolník se pravidelně věnuje jednomu svému kamarádovi, vybranému klientovi SVP. Dvojice dobrovolník - klient se schází pravidelně cca jednou týdně za účelem vytváření vzájemného vztahu a aktivního trávení volného času. Vždy záleží na vzájemné domluvě, jaké aktivitě se bude dvojice věnovat. Jedná se např. o návštěvu kina, kulturní akce, výlety do přírody, vytváření rukodělných výrobků v dílně, sportovní činnosti atp., tedy o činnosti, které jsou pro mnohé děti běžné, ale pro tyto děti (klienty SVP) jsou velkým přínosem, neboť tito mají jinak velice omezené možnosti, jak smysluplně trávit svůj volný čas. Mezi dobrovolníkem a dítětem se tak vytváří dlouhodobý vztah. Děti jsou do programu vybírání na základě doporučení psychologa, který spolupracuje s SVP, vstupním psychologickým testem procházejí i dobrovolníci.

Věková hranice pro dobrovolníky v programech Pět P bývá obvykle 18 let a výše. V Českém Krumlově je dolní hranice stanovena na 15 let. „Důvodem je to, že v Krumlově jsou pouze střední školy, z nichž se pak rekrutuje většina vhodných dobrovolníků pro tento program. Klienti SVP Spirála jsou děti, které mají problém v komunikaci

„Na základě zkušeností z programu vyplývá, že díky dlouhodobému kamarádskému vztahu dítěte s dospělým dobrovolníkem dochází k pozitivní změně v oblasti sebedůvěry dítěte a v jeho schopnosti vyjadřovat pocity. Tento vztah vytváří podmínky pro zvyšování sociálních dovedností, motivaci navazování běžných vztahů. Mezi pozitivní změny u těchto dětí patří rozšíření zájmů a zlepšení komunikace s vrstevníky, rodinou apod. Dá se tedy obecně říci, že u dětí zařazených do programu dochází k pozitivní změně v sociálním a citovém vývoji", shrnuje základní přínos programu pro klienty SVP Spirála Eliška Mariánová, která ve Spirále stála u zrodu programu „Kamarád v životě".

brožura Průvodce dobrovolnictvím.indd 35 15.11.2011 7:51:36

a vrstevnických vztazích, kontaktem se svými kamarády (dobrovolníky) se učí dovednostem, které jim chybí. Pokud je jim člověk i věkem blízký, kopírují jeho chování a dovednosti a aplikují je v sociálních situacích, ve kterých se samy vyskytují," zdůvodňuje stanovenou nižší věkovou hranici dobrovolníky v českokrumlovském programu Tomáš Vágai, koordinátor Dobrovolnického centra Český Krumlov, které program „Kamarád v životě" od roku 2009 zaštiťuje. Program jako takový však funguje v Krumlově již od roku 2004. (Roku 2009 „přešel" pod akreditované Dobrovolnické centrum, které se věnuje výběru dobrovolníků a jejich další podpoře v průběhu dobrovolnické služby včetně hrazení nákladů spojených například s návštěvou kina atp.)

Pro úplnost dodáváme, že v roce 2011 bylo do programu zapojeno 9 dobrovolníků, v roce 2012 již dobrovolnické centrum předpokládá zapojení 15ti dobrovolníků.

PROGRAM „SENIOŘI SENIORŮM - INFORMAČNÍ CENTRUM PRO SENIORY" - jeden z dobrovolnických programů ICOS Český Krumlov, o.s. a jeho Dobrovolnického centra

Program „Senioři seniorům" - Informační centrum pro seniory je zcela unikátní tím, že vznikl z vlastní iniciativy pozdějších dobrovolníků, starších občanů Českého Krumlova, kteří se podíleli na komunitním plánování sociálních a souvisejících služeb ve městě Český Krumlov. V rámci pracovní skupiny pro seniory bylo jedním ze stanovených opatření vznik Informačního centra pro seniory, které by nejen nabízelo aktivně informace využitelné zejména pro starší generaci, ale podílelo by se i na dalších aktivitách pro starší občany města.

A protože ani dva roky po vytvoření komunitního plánu nebylo toto opatření nikým naplněno, ujala se koncem roku 2009 iniciativy sama Františka Kuncová (dřívější manažerka pracovní skupiny komunitního plánování pro seniory a bývalá vedoucí odboru školství a sociální služeb městského úřadu), v době přípravy i vzniku Informačního centra již několik let v (aktivním) důchodu. Františka Kuncová zapojila do přípravy vzniku infocentra další ochotné dobrovolníky z řad starší generace a ve spolupráci s občanským sdružením ICOS Český Krumlov připravila úspěšnou projektovou žádost, která umožnila za podpory prostředků Jihočeského kraje financovat zázemí a vybavení kanceláře vznikajícího Informačního centra pro seniory.

„Naše role v přípravě Informačního centra byla zcela marginální, pomohli jsme jen získat finanční prostředky na vybavení kanceláře a svépomocí jsme upravili nově pronajatou

brožura Průvodce dobrovolnictvím.indd 36 15.11.2011 7:51:36

místnost v přízemí budovy na Špičáku 114, kde sídlí naše partnerská organizace CPDM, o.p.s., a zaštítili jsme chod infocentra pod naším akreditovaným Dobrovolnickým centrem. Veškeré další aktivity, jak při přípravě, tak při chodu infocentra jsou však pod patronátem dobrovolníků. A musím říct, že pod skvěle fungujícím patronátem", přibližuje vznik Informačního centra pro seniory Tomáš Zunt, předseda občanského sdružení ICOS.

Od října 2010 tak v Českém Krumlově funguje Informační centrum pro seniory, které pracuje zcela na dobrovolnické bázi jako jeden z programů Dobrovolnického centra Český Krumlov. Smyslem dobrovolnického Informačního centra je vytvořit zázemí pro setkávání občanů města z řad starší generace, soustřeďovat na jednom místě všechny pro seniory využitelné informace a tyto zájemcům a návštěvníkům centra předávat. Dobrovolníci pod vedením Františky Kuncové zajišťují provoz kanceláře infocentra, sběr nejrůznějších informací využitelných staršími spoluobčany města (ať už z oblasti sociální, volnočasové, kulturní), včetně například aktualizace webových stránek centra.

Kancelář informačního centra je otevřena každé úterý a čtvrtek, vždy od 9.00 do 11.00, možné je domluvit si schůzku i v jinou dobu. Chod, jak již bylo řečeno, zajišťují dobrovolníci z řad aktivních seniorů, kteří spolupracují s dobrovolníky mladší generace.

Díky aktivitě dobrovolníků však infocentrum od počátku svou činnost rozšiřuje. Každý měsíc pod vedením dobrovolníků a jejich přátel pořádá řadu nejrůznějších doprovodných akcí, ať už přednášek, besed či poznávacích zájezdů, pěších výletů. Pravidelný program Infocentra pak zahrnuje počítačové kurzy, poradnu na téma zdravá výživa seniorů a řadu dalších aktivit. A návštěvnost těchto akcí je značná.

Dnes se na chodu Infocentra pro seniory podílí pravidelně cirka deset dobrovolníků a mnoho dalších ochotných lidí z řad starší i mladší generace, kteří se podílejí na realizaci přednášek a dalších aktivit centra.

DOBROVOLNICKÉ CENTRUM ADRA ČESKÉ BUDĚJOVICE

(Rozhovor s Jitkou Chánovou, vedoucí Dobrovolnického centra)

Popište stručně činnost organizace, ve které působíte.

Naší pracovní náplní je především hledat nové dobrovolníky a rozšiřovat tak dobrovolnickou činnost. Proto dvakrát do roka pořádáme náborovou kampaň na získání nových dobrovolníků. Rádi bychom, aby se dostalo do povědomí všech lidí, že dobrovolnictví je přirozenou a potřebnou součástí našich životů. Bohužel poptávka po dobrovolnících převyšuje nabídku.

Popište, prosím, jednotlivé konkrétní programy pro dobrovolníky, které Vaše organizace nabízí.

Náš první a také hlavní program - **Dobrovolníci v zařízeních pro seniory** - je zaměřený na službu starším lidem**.** Základní myšlenka tohoto programu je přispět ke zlepšení psychosociálních podmínek klientů - seniorů. Někteří dobrovolníci navštěvují pouze jednoho seniora, někteří pracují s celou skupinou.

Většinou si s nimi povídají, čtou s nimi knihy nebo denní tisk, hrají společenské hry, luští křížovky, zpívají apod. Podle možností a nálady klientů mohou po domluvě se zdravotnickým personálem vzít seniory také na procházku. Účastní se akcí organizovaných pro klienty přijímající organizací, jako je například Mikulášská nadílka, Velikonoční pomlázka,

brožura Průvodce dobrovolnictvím.indd 37 15.11.2011 7:51:37

Masopust, Zahradní slavnosti apod. Nebo pomáhají při akcích, které ADRA připravila pro jednotlivá zařízení, jako jsou koncerty, besedy, výlety aj.

Dobrovolnické centrum ADRA České Budějovice má uzavřenou Smlouvu v oblasti dobrovolnické služby s následujícími zařízeními: Domov pro seniory Máj, Domov pro seniory Hvízdal, Domov důchodců Dobrá Voda a Domov seniorů v Třeboni, Seniorský dům Písek, Domov pro seniory Kaplice.

Můžete v krátkosti přiblížit ještě některé další programy, které fungují pod vaším Dobrovolnickým centrem?

Další program má název **Dobrovolníci v zařízeních pro handicapované klienty**. Hlavním cílem tohoto programu je přispět k začleňování lidí s postižením do společnosti, k níž patří. Dobrovolníci těmto lidem umožní pohybovat se po městě pouze se svým dobrovolníkem a ne neustále ve skupině, kdy si jednotlivec nemohl rozhodnout o tom, kde se zdrží, kde by si chtěl něco nakoupit, kdy by si chtěl posedět. Dobrovolníci mohou s těmito lidmi jít do kina, na výlet, na nákup, na výstavu, do knihovny apod. Kromě toho **dobrovolníci v Chráněném bydlení vedou podle svých možností také různé kroužky**, např. Lego kroužek, Hru na flétnu, na klávesy, na akordeon, Divadelní nebo Počítačový kroužek. Zapojují se do sportovních aktivit nebo se přidají k běžným programům v zařízení, jako je třeba opékání buřtů. Naším smluvním zařízením s těmito klienty je Domov Libníč a Centrum sociálních služeb Empatie.

Smlouvu máme uzavřenu také se Sociálními službami Světluška o.p.s., kde jsou těžce postižené děti, a to jak fyzicky, tak mentálně. Naši dobrovolníci navštěvují tyto děti pravidelně každý den v týdnu a pomáhají asistentkám při různých výukových hrách. Také s dětmi zpívají, vyprávějí jim, povzbuzují je. Neodmyslitelně patří k této službě také potřeba naplňování fyzického kontaktu, který je jednak vyjádřením vztahu a jednak slouží k lehkému procvičování, k získávání dalších vjemů (hlazení hedvábným šátkem, drsným papírem apod.).

Další programy humanitární organizace ADRA jsou zaměřeny na přípravu krizových a mimořádných událostí, kdy jsou naši dobrovolníci vyškoleni pro psychosociální pomoc a jejich služba je pak využívána právě tam, kde je potřebný psychosociální zásah. Čtyřicetihodinový kurz krizové intervenční pomoci probíhá vždy 1x za rok.

Děkujeme za rozhovor

brožura Průvodce dobrovolnictvím.indd 38 15.11.2011 7:51:37

7.2 Zkušenosti z pohledu dobrovolníků

V této části přinášíme rozhovory s lidmi, kteří se v několika různých programech v Jihočeském kraji věnují dobrovolnické činnosti. Dovolte nám na tomto místě všem z nich i všem dalším dobrovolníkům vyseknout poklonu a poděkovat jim za jejich dobrovolnickou činnost, které si nesmírně vážíme.

(Pozn.: Další příběhy několika dalších dobrovolníků, kteří se zapojili do Evropské dobrovolné služby, pak můžete najít v kapitole 5 tohoto průvodce.)

DOBROVOLNICE DANIELA PROCHÁZKOVÁ: JSEM RÁDA, ŽE MOHU NĚCO NABÍDNOUT

(Daniela je dobrovolnice v programu „Kamarád v životě", který funguje ve Středisku výchovné péče SVP Spirála v Českém Krumlově - popis tohoto programu, najdete v předchozí kapitole).

Jako dobrovolník jste se zapojila do programu „Kamarád v životě". Co vás vedlo k rozhodnutí zapojit se do dobrovolnických aktivit?

Především mě k tomu přivedli moji kamarádi, kteří již byli zapojení do tohoto programu. Líbilo se mi, že smysluplně tráví svůj volný čas a pomáhají dětem rozvíjet různé aktivity.

V čem vaše práce dobrovolníka spočívá a jak je časově náročná?

Práce dobrovolníka spočívá v tom, že si domluvím se svojí malou kamarádkou schůzku a společně trávíme volný čas. Většinou jde o 1 až 4 hodiny, když trávíme čas v Krumlově. Ale můžeme se domluvit i na delším výletě, pak jsme spolu třeba i celý den. Hodně záleží na tom, co kamarádku zajímá a podle toho vyplňujeme volný čas. Konkrétně moji kamarádku hodně baví plavání, jízda na kole, různé výlety, návštěva kina a divadla.

Jsou vaši „svěřenci" - děti rádi, že se pravidelně scházíte?

Myslím si, že ano, protože jinak má menší kamarádka ani nemá možnost do bazénu či do kina jít. Ať z časových, či z finančních důvodů rodičů. Jsem ráda, že Dobrovolnické centrum umožňuje finanční pomoc právě při našich návštěvách kina, divadla, bazénu ad.

Jak často a jakým způsobem trávíte společně čas?

S malou kamarádkou se scházím jednou týdně nebo jednou za 14 dní. Chodíme do bazénu, do kina, do divadla, do cukrárny, a třeba v zimě i bruslit. Někdy jezdíme na výlety, navštívily jsme například ZOO v Hluboké nad Vltavou, byly jsme na Rožmberku, na Lipně...

Máte pocit, že program má smysl a že „Kamarád v životě" opravdu dětem - klientům střediska Spirála pomáhá?

Myslím si, že tento program smysl má. Za dobu, co se s kamarádkou scházím, pozoruji změny, které se kamarádky týkají. Na začátku neměla konkrétní představu o tom, jak trávit svůj volný čas, a nyní už si sama řekne, co by jí nejvíce bavilo. Přijde mi, že je moje

brožura Průvodce dobrovolnictvím.indd 39 15.11.2011 7:51:37

kamarádka samostatnější, dostává se do kontaktu s více lidmi, lépe spolupracuje, a mám pocit, že můj i její život je pestřejší.

Dá se říct, že co vám dobrovolnictví něco dává, případně, že vám něco bere?

Mám pocit, že trávím smysluplně volný čas. Jsem ráda, že mohu kamarádce něco nového nabídnout, ať jsou to výlety, nebo návštěva kina. Mám vždy radost, když se schůzka vydaří, když mi kamarádka řekne, že se těší na příští schůzku.

Musela jste pro práci dobrovolníka kvůli zákonným náležitostem či pojistce splnit určité předpoklady a podmínky. Bylo to pro vás nějakým způsobem zatěžující?

Je pravda, že jsem musela navštívit lékaře, dojít si na poštu pro výpis z rejstříku trestů, ale věděla jsem, že to jsou nutné věci, které je třeba učinit, abych mohla tuto činnost vykonávat. A dobré na tom je i to, že všechny poplatky mi byly proplaceny Dobrovolnickým centrem.

Chcete se dobrovolnické činnosti věnovat i nadále?

Zatím mi tato dobrovolnická činnost přináší radost. Jsem ráda, že mohu pomoci druhému člověku a jsem přesvědčena, že i pro moji kamarádku to má smysl.

Vzkázala byste něco dalším zájemcům o dobrovolnictví?

Na závěr bych vzkázala, aby všichni, kdo chtějí nějak pomoci lidem v nepříznivé životní situaci, využili této možnosti stát se dobrovolníkem - kamarádem někoho, kdo jejich pomoc potřebuje.

Děkujeme za rozhovor

DOBROVOLNÍCI FRANTIŠKA KUNCOVÁ A VLADIMÍR ZUNT: COKOLIV DĚLAT PRO NĚKOHO JINÉHO PŘINÁŠÍ POTĚŠENÍ…

(Františka je vedoucí dobrovolník Informačního centra pro seniory a Vladimír je jedním z aktivních dobrovolníků, kteří se na chodu tohoto programu podílejí. Ač oba v důchodovém věku, jejich mladický elán jim můžeme jenom závidět. Popis programu „Informační centrum pro seniory" najdete v předchozí kapitole.)

Informační centrum pro seniory existuje právě rok. Jak vlastně vzniklo?

Myšlenka vzniku infocentra pro seniory nabírala svou dnešní podobu ve skupině frekventantek Univerzity třetího věku při Jihočeské univerzitě, které se navíc podílely i na práci Komunitního plánu města sociálních a souvisejících služeb ve městě Český Krumlov. Vznik Infocentra pak byl jen logickým vyústěním činnosti kolektivu, kterému byla nabízená problematika vždy blízká.

Kolik dobrovolníků se podílí na běžném chodu programu?

Je to desítka lidí, která se tu a tam obměňuje. Ostatně dobrovolníkem se může stát každý, kdo dosáhl věku 15ti let, splňuje zdravotní podmínky, je spolehlivý a bezúhonný, a především mu nechybí ochota pomáhat. I proto s infocentrem spolupracují často i mladší nadšenci. Ale vítán je každý, kdo má o problematiku zájem.

brožura Průvodce dobrovolnictvím.indd 40 15.11.2011 7:51:37

Kancelář vybavená počítačem, internetovým připojením či tiskárnou, to něco stojí. Kdo tedy financuje provoz?

To je zásluhou Informačního centra občanského sektoru Český Krumlov, o.s., pod jehož dobrovolnickým centrem program funguje. Pracovníci ICOSu pak ve svém volnu renovovali místnost určenou jako sídlo Infocentra pro seniory, postarali se o jeho vybavení i zprovoznění kanceláře. Ta již více jak jeden rok funguje každé úterý a čtvrtek, vždy od 9 do 11 hodin dopoledne. Náklady na energie a provoz na svá bedra vzal opět zřizovatel, tedy ICOS Český Krumlov. Výborná je i spolupráce s CPDM Český Krumlov, které s námi spolupracuje na zajišťování řady přednášek, a kdy CPDM nabídlo pro větší akce svou místnost v sídle na Špičáku 114.

Pokud bychom v tuto chvíli chtěli rekapitulovat roční působení Infocentra…

Na takovou otázku je zvykem reagovat výčtem úspěchů a později upozornit na drobné nedostatky. V tuto chvíli však odpovíme v opačném gardu. Je třeba přiznat, že zájem o podobné poradenství a eventuelní pomoc v řešení individuálních problémů seniorů, zatím zůstává trochu za očekáváním. Přes dnes tak oblíbené „žehrání" seniorů na svůj osud, se situace této komunity z pohledu návštěvnosti infocentra, nezdá nijak tragická. Pravidelnější jsou telefonické dotazy, které vždy rádi vyřídíme. To ale nic nemění na tom, že dobrovolnické centrum takové služby nabízí a až čas ukáže, zda se zájem o ně zvyšuje.

V „úředních dnech" se však připravují další aktivity. Jsou úspěšné?

Velmi rádi na tomto místě říkáme, že úspěšné jsou a to výsostně. Za první rok se nám podařilo v rámci „Roku Rožmberků" připravit několik poznávacích zájezdů pro seniory a řadu akcí pěší turistiky. Ve smyslu zdravého životního stylu seniorů funguje „zdravotnická samoobsluha" pod vedením dietologické sestry, paní Hany Šenkýřové, pro seniory je připravován i pravidelný „počítačový kurzík" pod vedením Evy Mariňákové, a to bezplatně. Jednou měsíčně se uskutečňuje cestopisná přednáška a velmi úspěšné jsou i přednášky z historie či současnosti. Největším překvapením je pak seriál přednášek studentů Jana Palkoviče a Ivo Janouška - „Zmizelá místa Českokrumlovska." Zápal těchto mladých lidí, ochota seznámit seniory s nasbíraným materiálem je opravdu obdivuhodný a pokaždé překvapí svou profesionalitou.

To vše dá nějakou práci. Je vůbec normální být v dnešní době Dobrovolníkem?

Věřte, že cokoliv dělat pro někoho jiného přináší potěšení. A navíc, v seniorském věku je třeba něco dělat, bez ohledu na to, zda je to práce za odměnu či nikoliv. Navíc práce v partě lidí, kteří si rozumí, je pozitivní vždy. A pokud se při pravidelných setkáních podaří vymyslet něco, co komunitu seniorů nějakým způsobem „chytne", je to vždy velmi příjemné. Zatím nikdo z nás nikdy nelitoval času, který v Infocentru strávil. Mezi sebou mu říkáme

brožura Průvodce dobrovolnictvím.indd 41 15.11.2011 7:51:37

Infosen, což vystihuje mnohé. Těžko však hodnotit vlastní činnost. To může jen veřejnost, nebo zřizovatel, který smysluplnost Infocentra zatím potvrzuje. Snad neděláme zbytečnou práci.

Děkujeme za rozhovor

Pozn.: *V roce 2011 získala Františka Kuncová, vedoucí dobrovolnice Informačního centra pro seniory, čestné uznání v „ceně Křesadlo", které jsou každoročně udělovány za dobrovolnickou činnost.*

DOBROVOLNICE RENATA

(Dobrovolnice Informačního centra pro mládež Prachatice (ICM) - projektového pracoviště občanského sdružení KreBul)

Jak jste se dostala k práci dobrovolníka?

To je pro mě docela zajímavá otázka. Vždy jsem se snažila lidem pomáhat. Měla jsem z toho dobrý pocit, že to není zbytečná práce, proto jsem také začala studovat Vyšší odbornou školu sociální v Prachaticích. Pomocí této školy jsem se dostala na svoji praxi, která probíhala v Informačním centru pro mládež. Tam čerstvě vzniká dobrovolnické centrum a byla mi položena otázka, jestli bych se nechtěla stát dobrovolníkem a já nadšeně souhlasila.

Co Vás motivovalo k tomu, pracovat a pomáhat jako dobrovolník?

Jak už jsem odpověděla v první otázce, baví mě pomáhat lidem a hodně mě to naplňuje. Cítím, že dělám něco užitečného.

Kolik času věnujete Dobrovolnické činnosti?

To se nedá takhle přesně říct. V ICM pomáhám tehdy, když je mě tam potřeba. Když je zapotřebí, aby bylo ICM otevřeno a pracovníci ICM vykonávají nějakou jinou práci, pomáhám při různých akcích (den dětí, Evropský den bez aut...).

Děkujeme za rozhovor

DOBROVOLNICE E. HOLÁ

(E. Holá působí jako dobrovolnice v občanském sdružení Švagr, které pořádá integrační akce pro děti a mládež se sociálním, zdravotním a mentálním handicapem.)

V jaké organizace pomáháte a jaká je konkrétně náplň Vaší práce?

Jsem dobrovolníkem a členem občanského sdružení ŠVAGR, jehož cílem je pořádat integrační akce pro děti a mládež se zdravotním, mentálním a sociálním handicapem z ústavního i rodinného prostředí. Jedná se o průměrně devět akcí v průběhu celého roku, které mají tak trochu charakter dětského tábora. Náplň mé práce se podobá práci vedoucího. Úkolem je podporovat chod programu, starat se o děti v průběhu trvání

brožura Průvodce dobrovolnictvím.indd 42 15.11.2011 7:51:37

celého tábora. Jde ale zároveň o to, být dítěti kamarádem, trávit s dětmi čas, jelikož jsou to většinou děti z dětského domova. Ukázat jim svět tak trochu mimo ústavní péči.

Jak jste se dostala k práci dobrovolníka?

K práci dobrovolníka jsem se dostala přes známé. Ti pracují v oblasti speciální pedagogiky. Při jedné akci mě požádali o pomoc a od té doby jsem občasně do zařízení docházela. Určilo to vlastně směr mého budoucího zaměření. Při studiu speciální pedagogiky jsem se od spolužačky dozvěděla o o.s. ŠVAGR. Zaujalo mě poslání této organizace, tak jsem to zkusila. Myslím si, že dobrovolnictví a speciální pedagogika jsou velmi úzce propojené oblasti. Určitě je ale potřeba mít určité osobnostní předpoklady, aby se člověk dobrovolníkem stal a vydržel v tom. Bohužel v naší zemi není dobrovolnictví bráno jako automatická věc. Je ještě potřeba to člověku ukázat, trochu ho popostrčit.

Co Vás motivovalo k tomu, pracovat a pomáhat jako dobrovolník?

Důvodů je určitě více. Jednak je to osobnostní hledisko. Zpočátku jsem dobrovolnictví brala jako určitou pomoc. Postupně jsem zjistila, že mě tento druh práce naplňuje. Dobrý pocit dělat pro někoho něco potřebného. Ne jen pouze přispívání penězi na různé nadace. A ta práce se mi v průběhu let nějak zvnitřnila. Přínos ale vidím i z hlediska profesního, rozvoj určitých dovedností a znalostí, kterých se mi ve škole, z hlediska teorie, nedostává. Je to jeden ze způsobů, jak zvýšit příležitosti k budoucímu profesnímu uplatnění. A třeba konkrétně práce v občanském sdružení ŠVAGR mě baví, bráno v rámci mého trávení volného času.

Kolik času věnujete dobrovolnictví?

Nedá se to spočítat na týdny, měsíce. Dobrovolnictví ve ŠVAGRu je spíše nárazové. Je to sice pár akcí v průběhu roku, které trvají několik dní. Práce je ale o to intenzivnější. Na jiné dobrovolnické práce, z hlediska vytíženosti, už není čas.

Děkujeme za rozhovor

DOBROVOLNÍK MIROSLAV VYTLAČIL

(Dobrovolník Diakonie ČCE - středisko Rolnička Soběslav, žije v Táboře a je mu 16 let. Jednou týdně na dvě hodiny jezdí za kamarádem Péťou, který má autismus).

V jaké organizaci pomáháte a jaká je konkrétně náplň Vaší práce?

Pracuji jako dobrovolník Rolničky již druhý rok. Jedenkrát týdně se scházím s Péťou, který má autismus a trávím s ním čas různými aktivitami. Pak také hlídám postižené děti na různých rodičovských setkáních rané péče sdružení I MY a pomáhám s různými akcemi Rolničky pro veřejnost (trhy, rolničkování, festival DOBROVOL, výcvik...)

Co Vás motivovalo k tomu, pracovat a pomáhat jako dobrovolník?

Je potřeba, aby svět byl lepším místem - nejsme tady sami pro sebe, právě naopak. Jak jinak tohle naplnit, než začít pomáhat tam, kde je to nejvíc nutné? :-)

brožura Průvodce dobrovolnictvím.indd 43 15.11.2011 7:51:37

Příběh studenta soběslavského gymnázia Mirka Vytlačila, který je zapojený do projektu Kamarád pro volný čas.

A bylo to tady zase. Ten překrásný pocit naplnění, pocit vnitřní jistoty a radost z dobré věci. Právě odcházím na zastávku autobusu a po odpoledni stráveném s Péťou vyrážím domů. Autobusem jezdím hodně, často i několikrát za den, ale cesta ve čtvrtek po páté hodině je zcela výjimečná. Cítím se totiž, že jsem naplnil své místo na tomto světě. S tímto originálním projektem (kamarád pro volný čas - pozn. autor) jsem se poprvé setkal ve škole. Vysvětlení celkového konceptu Rolničky ve mně zanechalo skvělý dojem a hned jsem se zapsal ke všemu, co bylo možno. Netrvalo dlouho a Renča, naše koordinátorka, mi napsala, abych se dostavil na výcvik dobrovolníků. Odjakživa se cítím nejistě mezi vícero cizími lidmi a v místnosti, kde to všechno mělo za chvíli začít, jich bylo asi dvacet. Téměř ihned jsem ale zjistil, že tady jsou jenom ti správní lidé a že toho máme mnoho společného.

Pár měsíců na to mi opět pípla zpráva, že budu pracovat s klukem postiženým autismem. Miluji výzvy a to, co jsme se o autismu dozvěděli na výcviku mi stačilo k tomu, abych okamžitě kývl a sešel se s jeho již bývalou dobrovolnicí. Ta mě spolu s Renatou varovala před tím, že Petr, jak se klučina jmenuje, mě nejspíš nepřijme s otevřenou náručí a ať si nic neberu osobně. Jenomže já už byl rozhodnutý jinak. Byl jsem rozhodnutý, že ten den se s Petrem skamarádím. První návštěva ve mně zanechala hluboké vzpomínky. Vůbec poprvé v životě jsem si uvědomil, že v té dokonalé společnosti, v tom světě bez vad, který se všichni snažíme najít a který je nám ze všech stran prezentován, existují i lidé jiní, než jsme my. Rád přirovnávám svět k velkému hřišti, kde si každý najde to svoje. Někdo má rád houpačky, někdo se sklouzne na klouzačce, jiný má zase radši prolézačky. Všichni si hrají a řídí se heslem, „já nedělám nic tobě, tak ty nedělej nic mě." A takhle kousek dál od toho hřiště stojí řada lidí, kteří si nemohou hrát sami, ale je potřeba jim podat pomocnou ruku a na tu atrakci je vzít. Protože nejsou špatní, nejsou něco míň, jsou jiní. Jsou jiní a potřební. Rozhodl jsem se, že ať to stojí, co chce, tak Petr bude mít dobrý život a prožije ho naplno tak, jak to zvládne jenom on sám. Víte, věřím tomu, že můžeme projít našimi životy a na konci, když budeme ležet doma v posteli, se můžeme podívat zpátky na svůj život a říct: Ach jo. Anebo můžeme dokončit tenhle život, jako když na vlně jedete do své věčnosti, se slovy: To byla jízda! A teď je naše povinnost, náš čas, abychom my, co si můžeme hrát kdy chceme a kde chceme, podali ruku těm, co stojí opodál a usmáli se na ně. Na to je teďka čas! Na to je čas!

Mirek Vytlačil

Děkujeme Středisku Rolnička za poskytnutí příběhu.

(Pozn.: Text je redakčně krácen)

DOBROVOLNICE JITUŠKA ČURDOVÁ

(Dobrovolnické centrum ADRA České Budějovice)

Jak jste se dostala k práci dobrovolníka?

Tak nějak postupně...chtěla jsem „být užitečná" a tohle byla celkem jednoznačná volba**.**

Co Vás motivovalo k tomu, pracovat a pomáhat jako dobrovolník?

V první řadě ta zmíněná „touha po užitečnosti", ale dost příjemným bonusem je i fakt, že se mi tato činnost počítá jako praxe pro přijetí na VŠ.

brožura Průvodce dobrovolnictvím.indd 44 15.11.2011 7:51:37

V jaké organizace pomáháte a jaká je konkrétně náplň Vaší práce?

Pro domov důchodců na sídlišti Máj, povídáme si s klienty a pomáháme jim vyplnit volný čas

Kolik času týdně/měsíčně věnujete dobrovolnictví?

Dvě hodiny týdně v Domově pro seniory, plus nějaké další aktivity v rámci jiných charitativních projektů (komunikace s lidmi s autismem).

Děkujeme za rozhovor

DOBROVOLNICE KATEŘINA MELENOVÁ, 19 LET, STUDENTKA VŠ

(Diakonie ČCE - středisko Rolnička Soběslav)

V jaké organizace pomáháte a jaká je konkrétně náplň Vaší práce?

Pravidelně docházím do jednoho ze středisek Diakonie Českobratrské církve evangelické, a to do soběslavské Rolničky. Jsem zapojena do jednoho z dlouhodobých programů pro dobrovolníky s názvem „Kamarád pro volný čas". Cílem tohoto projektu je trávit s dítětem nebo v mém případě s dospělým člověkem s postižením jejich volný čas, který vyplňujeme aktivitami, o které se zajímají, které mají rádi.

Co Vás motivovalo k tomu, pracovat a pomáhat jako dobrovolník?

Kdo ví, proč jsem se rozhodla pro práci dobrovolníka. Nikdy jsem o ničem takovém do té doby neslyšela, nevěděla jsem do čeho jdu. Z videa, které jsme tenkrát zhlédli, jsem si jen těžko dokázala představit, co všechno obnáší být dobrovolníkem. A i přesto jsem se přihlásila. Bylo to možná dobrodružství, které mě tam táhlo. Nebo snad lidská potřeba vykonat něco pro druhé.

Kolik času týdně/ měsíčně věnujete dobrovolnictví?

Za klientem chodím jednou týdně zpravidla na dvě hodiny. Ale tímto mé dobrovolnictví nekončí, zúčastňuji se i jednorázových akcí, jako jsou například každoroční velikonoční nebo vánoční trhy, dětský den a veřejná sbírka. Tato práce mě zavedla také k myšlence vytvořit s ostatními dobrovolníky vlastní projekt, který by navazoval na naší činnost v Rolničce. Za podpory různých nadačních fondů se nám povedlo zorganizovat již dva víkendové pobyty pro dobrovolníky a jejich klienty. A pevně doufám, že tímto má práce dobrovolníka nekončí.

Jak jste se dostala k práci dobrovolníka?

Nabídku zapojit se do dobrovolnických projektů jsme dostali jako žáci prvního ročníku na Gymnáziu v Soběslavi. Právě v prvním ročníku jsme měli možnost seznámit se s náplní

brožura Průvodce dobrovolnictvím.indd 45 15.11.2011 7:51:37

střediska, které poskytuje služby dětem a dospělým lidem s postižením a jejich rodinám v okolí Soběslavi. V tomto středisku funguje dobrovolnické centrum, které navazuje prostřednictvím např. středních škol kontakty se žáky, kteří by rády pomáhali.

Děkujeme za rozhovor

7.3 Zkušenosti z pohledu organizací

V této části „Průvodce dobrovolnictví…" přinášíme rozhovory s představiteli několika různých organizací, které se věnují dobrovolnické činnosti v Jihočeském kraji. Rozhovory vznikly na podzim roku 2011.

ICOS ČESKÝ KRUMLOV, O.S. - DOBROVOLNICKÉ CENTRUM ČESKÝ KRUMLOV

(Rozhovor s koordinátorem Dobrovolnického centra Tomášem Vágaiem)

Českokrumlovské Dobrovolnické centrum funguje teprve od roku 2009, můžete nám stručně představit jeho činnost?

Dobrovolnické centrum vzniklo na základě požadavků vzešlých z komunitního plánování sociálních a souvisejících služeb ve městě Český Krumlov. V roce 2007 byla v rámci tohoto procesu vytvořena koncepce rovoje dobrovolnictví ve městě, která jednoznačně doporučovala vznik dobrovolnického centra, které by ve městě zaštiťovalo a rozvíjelo dobrovolnické aktivity s akcentem na sociální oblast. Ty tehdy ve městě prakticky chyběly. V roce 2009 se realizace chopilo občanské sdružení ICOS Český Krumlov (a jeho Centrum sociálních služeb), které má ve svém poslání podporu rozvoje regionu a komunitního života. Za finanční podpory města tedy vzniklo Dobrovolnické centrum, jako jedno z pracovišť ICOS. Na sklonku roku 2009 získalo akreditaci ministertva vnitra a rozjelo první dobrovolnické programy.

Jaké programy pod Dobrovolnickým centrem fungují?

Prvním programem zaštítěným Dobrovolnickým centrem byl program "Kamarád v životě" pro klienty střediska výchovné péče Spirála, děti s určitými problémy ve věku do 15ti let. Ten jako jeden z mála fungoval ve městě již několik let, ale tak trochu nárazově a finančně neukotveně. Dnes v tomto programu funguje stabilně cca 10 dobrovlníků. Ihned při vzniku dobrovolnického centra byla navázána spolupráce s několika dalšími organizacemi a připraveny programy pro zdravotně postižené, děti ze sociálně slabých rodin apod. Dnes spolupracuje Dobrovolnické centrum s cirka 12ti dalšími organizacemi v regionu, kam vysílá či může vysílat dobrovolníky a rozvíjí i programy zcela vlastní. Mezi

brožura Průvodce dobrovolnictvím.indd 46 15.11.2011 7:51:38

spolupracující organizace patří například již zmíněné Střediska výchovné péče Spirála, Komunitní centrum Romů - KoCeRo (program zaměřený na podporu volnočasových aktivit dětských klientů komunitního centra), Centrum pro zdravotně postižené JK - pracoviště Český Krumlov, sdružení Imy - Společnost pro podporu lidí s postižením, o.s., v nichž jsou podporováni děti i dospělí se zdravotním postižením, nebo několik Domovů pro seniory, kde se dobrovolníci věnují podpoře klientů.

***Bylo řečeno, že Dobrovolnické centrum nejen vysílá dobrovolníky do nejrůznějších programů, ale vytváří a zajišťuje i vlastní dobrovolnické programy*.**

Ano. K vlastním programům, které fungují přímo pod naším Dobrovolnickým centrem, patří například program Senioři seniorům - Informační centrum pro seniory s širokou škálou aktivit pro starší spoluobčany. Jeho chod zajišťují dobrovolníci z řad starší generace, kteří spolupracují s mladšími dobrovolníky. Dalším vlastním programem jsou dobrovolnické aktivity v Rodinném centru Amálka, jehož je ICOS zřizovatelem a kde dobrovolníci napomáhají při nejrůznějších aktivitách určených rodičům s dětmi. Z těch v nejbližší době připravovaných zmiňme například program „Dobrovolnictví jako doplněk ke službe Osobní asistence", kde se dobrovolníci uplatní při pomoci osobám se zdravotním postižením, či program „Babička pro volný čas", který je určen na podporu maminek, které nemají v blízkosti svého bydliště vlastní prarodiče.

V rámci své činnosti jse ve styku s mnoha organizacemi, které využívají dobrovolníky, v roce 2010 jste pak v rámci své bakalářské práce vedl rozhovory s organizacemi, které spolupracují s Dobrovolnickám centrem. Můžete shrnout závěry z těchto rozhovorů?

Co nás zejména potěšilo je, že všichni pracovníci dotazovaných organizací odpovídali, že přítomnost dobrovolníka je v jejich organizaci velice vítaná a obohacující a shodují se na tom, že přítomnost dobrovolníků v jejich organizacích znamená jednoznačně pozitivní přínos. K častým odpovědím patřilo, že klient s dobrovolníkem snadněji navazuje přátelský vztah založený na vzájemné důvěře a porozumění. Dobrovolník má proto ve vztahu ke klientovi výhodnější pozici než běžný zaměstnanec. Může ho lépe motivovat k různým činnostem, podporovat ho ve zdokonalování vlastních schopností a dovedností, v zapojování se do společnosti. Dobrovolník také dle dotazovaných přispívá ke zkvalitnění péče o klienta tím, že do organizace vnáší novou energii a mnoho nápadů, které zvyšují úroveň poskytovaných služeb. Běžným pracovníkům také ušetří čas, který by strávili například přípravou různých programů a který v tomto případě mohou věnovat samotné péči o klienta.

Děkujeme za rozhovor

DIECÉZNÍ CHARITA ČESKÉ BUDĚJOVICE - DOBROVOLNICKÉ CENTRUM

(Rozhovor s koordinátorkou Dobrovolnického centra Věrkou Michalicovou)

Co je hlavním cílem Dobrovolnického centra v Českých Budějovicích?

Prioritou je zabezpečit dobrovolníky pro projekty Diecézní charity České Budějovice, dále pak pro projekty ostatních charit v Českobudějovické diecézi (především Městské charity České Budějovice), nemocnici ČB, dopisování s vězni, a v případě dostatečné kapacity pro

brožura Průvodce dobrovolnictvím.indd 47 15.11.2011 7:51:38

necharitní zařízení, která mají stejnou nebo podobnou cílovou skupinu klientů jako charitní projekty. Náplní práce Dobrovolnického centra je organizace a řízení dobrovolnické činnosti tak, aby pomoc dobrovolníka byla účelně využita tam, kde je jí nejvíce potřeba. Dobrovolnické centrum je mostem mezi občanskou společností a organizovanou profesionální charitou. Cílovými skupinami, kterým dobrovolníci pomáhají, jsou senioři, lidé se zdravotním postižením, děti a dospělí ze sociálně znevýhodněného prostředí a vězni. Od roku 2011 jsou nově další cílovou skupinou i pacienti v českobudějovické nemocnici.

Jaké jsou konkrétní programy pro dobrovolníky, které Vaše charita nabízí?

Dobrovolníci v nemocnici, Mosty naděje, Paleta života, Šance všem, Vincent a Vězeňská korespondence.

Můžete blíž představit konkrétní dobrovolnické programy Dobrovolnického centra?

Dobrovolníci v nemocnici - Cílem tohoto projektu je zlepšení kvality života a podpora pacientů, kteří jsou hospitalizováni na 1. oddělení následné péče v českobudějovické nemocnici. Dobrovolníci nabízejí pacientům popovídání, naslouchání, předčítání, hraní společenských her, doprovod na procházku. Smyslem projektu **Vincent** je podpora a pomoc v zázemí jednotlivých projektů Diecézní charity ČB a v případě katastof pomoc obětem neštěstí při likvidaci škod většinou pouze na území Českobudějovické diecéze. Smyslem **Vězeňské korespondence** je doprovázení klienta - vězně náročným obdobím života ve věznici. Cílem programu je průběžné motivování vězněného člověka k aktivní práci na sobě samém, aby se zvýšila jeho šance znovu se integrovat do společnosti.

Cílem programu **Mosty naděje** je podpora a pomoc lidem se zdravotním postižením (mentálním či kombinovaným postižením) a lidem s duševním onemocněním v zařízeních specializujících se na pomoc těmto osobám.

Hlavním smyslem dalšího programu **Paleta života** je podpora a pomoc seniorům a nemocným lidem žijícím jak v zařízeních specializujících se na pomoc těmto osobám, tak doma ve svém přirozeném prostředí. **Šance všem**, to je název dalšího projektu pro dobrovolníky, jehož posláním je podpora a pomoc lidem sociálně slabým, ohroženým sociálním vyloučením a lidem sociálně vyloučeným. Zvláště pak dětem z rodin, v nichž se vyskytlo domácí násilí a obyvatelům azylových domů.

Děkujeme za rozhovor

ZDRAVOTNĚ SOCIÁLNÍ FAKULTA JIHOČESKÉ UNIVERZITY V ČESKÝCH BUDĚJOVICÍCH - PROGRAM PĚT P

(Rozhovor z garantkou programu Pět P Bohdanou Břízovou)

Představte nám, prosím, Program Pět P v Českých Budějovicích.

Program Pět P v Českých Budějovicích realizuje Ústav zdravotně sociální práce Zdravotně sociální fakulty Jihočeské univerzity v Českých Budějovicích od roku 1999. Jedná se o nestátní sociálně preventivní volnočasový program, který je určen dětem ve věku od 6 do 15 let. Cílem Programu Pět P je doplnit stávající nabídku forem práce s mládeží o individuální přístup, který využívá dobrovolné laické pomoci.

brožura Průvodce dobrovolnictvím.indd 48 15.11.2011 7:51:38

Co znamená samotný název projektu?

Pět P v názvu znamená přátelství, prevenci, pomoc, péči a podporu.

Co dělá dobrovolník programu Pět P?

Dobrovolník programu Pět P se schází se svým mladším kamarádem jednou týdně na 2-3 hodiny po dobu nejméně 1 roku. Podle potřeb a zájmů dítěte a podle toho, co oba baví, spolu sportují, povídají si, procházejí se, chodí do klubovny, ale hlavně spolu kamarádí. Dobrovolník, jak napovídá samotný název, se Programu Pět P zúčastňuje bez nároku na peněžitou odměnu.

Jak dobrovolníky připravujete na setkání s dítětem?

Než dojde k prvnímu setkání s dítětem, dobrovolník se zúčastní výběru a výcviku, kde si ujasní vlastní motivaci, dozví se více o komunikaci, o budoucích radostech, ale i možných úskalích práce s dítětem v programu Pět P a je podroben základní psychodiagnostice. To vše usnadňuje budoucí spolupráci a zvyšuje pravděpodobnost, že najdeme dobrovolníkovi vhodného mladšího kamaráda či kamarádku. Tím, že se dvojice začne scházet, naše spolupráce nekončí. Dobrovolníci se mohou spolehnout na naši pomoc a podporu - ať už s nápadem na program, či v situaci, která vyžaduje odbornou poradu.

Jaké jsou cílové skupiny programu?

Takové děti, které se hodí k Vám, třeba na základě podobných zájmů, povahových rysů, potřeb, které jim můžete právě Vy naplnit. V Programu Pět P jsou děti z nejrůznějších důvodů - některé mají potíže s kamarády své věkové skupiny, jiné naopak s „partou" tráví tolik času, že si rodiče začínají dělat starost. Některé žijí s jedním z rodičů, jiné se nedokáží pro nic zaujmout, mají potíže ve škole. Některé jejich tělesný handicap činí více izolovanými, než si samy přejí.

Děkujeme za rozhovor

DIAKONIE ČCE - STŘEDISKO ROLNIČKA SOBĚSLAV

(rozhovor s Renatou Gargulovou, vedoucí služby Dobrovolnické centrum Diakonie ČCE)

Jaké je poslání organizace, ve které působíte?

Poslání, se kterým se Rolnička ztotožňuje, je: ***Jsme různí, ale patříme k sobě. Každý člověk je jedinečný a zasluhuje respekt. Rolnička je tu proto, aby každý mohl s potřebnou pomocí dosáhnout osobního maxima a prožít celý život v sepětí s rodinou, přáteli a známými tam, kde se cítí doma.*** Myslím si, že atmosféru a naši práci v Rolničce zcela vystihuje a jsem s ním ztotožněná. Jinak je Rolnička křesťanské centrum poskytující sociální, vzdělávací, terapeutické, pracovní a rehabilitační služby šité na míru dětem a dospělým s různými typy postižení a jejich rodinám z Táborska, především z okolí Soběslavi.

Co je cílem dobrovolnického centra Rolničky?

Cílem dobrovolnického centra Rolničky je vyhledávání a proškolování dobrovolníků ve prospěch dětí, dospělých a seniorů s postižením na Táborsku, zajišťování dobrovolníků při

brožura Průvodce dobrovolnictvím.indd 49 15.11.2011 7:51:38

benefičních akcích Rolničky a akcích pro veřejnost a podpora a rozvoj dobrovolnictví na Táborsku. V současné době se na činnosti střediska během roku podílí přibližně 352 dobrovolníků. Dobrovolnickými projekty pokrýváme oblast Táborska.

Popište, prosím, jednotlivé konkrétní programy pro dobrovolníky, které ve Vaší organizaci fungují.

Hlavním a dlouhodobým projektem je **Kamarád pro volný čas**. Jde o jediný akreditovaný projekt u MVČR dle zákona 198/2002 Sb., o dobrovolnické službě, jehož cílem je podpořit děti, dospělé a seniory s mentálním a zdravotním postižením a jejich rodiny. **Vyhledáváme dobrovolníky**, kterým poskytujeme potřebné informace a **kteří se stanou jejich kamarády/ společníky.** S těmi pak tráví volný čas podle jejich přání. Dalším z dlouhodobých dobrovolnických projektů střediska Rolničky je **Klub dobrovolníků v knihovně.** Jde o neformální klub, který je otevřen všem lidem různého věku, kteří chtějí poznat a zkusit něco nového. Tento klub vznikl začátkem listopadu 2010 a nikdo netušil jak ovlivní vývoj dobrovolnictví v Soběslavi. V současné době dosahuje počtu kolem dvaceti dobrovolníků převážně seniorů a nezaměstnaných.

Pořádáte i jiné akce, kde je třeba dobrovolníků?

Ano, jde o pravidelné krátkodobé dobrovolnické projekty. Kdy zajišťujeme dobrovolníky při jednorázových akcích, které pořádá Diakonie ČCE - středisko Rolnička pro veřejnost a bez dobrovolníků si je již nedokážeme představit. Dobrovolníci při nich pomáhají s organizací, zajišťují výtvarný program pro děti nebo servis při akci. Jedná se například o Rolničkování - oslavu dne dětí, Vánoční a Jarní jarmarky, veřejnou sbírku Rolničkový den a jiné benefiční aktivity.

Jak dobrovolnické projekty financujete?

Velkou část finančních prostředků máme z **nadace NROS** konkrétně ze sbírky Pomozte dětem! Dalším partnerem je Ministerstvo vnitra ČR u kterého máme také akreditaci a tím můžeme žádat o dotaci ze státního rozpočtu. Dobrovolnickým projektům také letos velmi pomohl Evropský rok dobrovolnictví, díky kterému byla možnost získat finanční prostředky na věci, na které se běžně žádat nedá.

Co pro Vás dobrovolníci znamenají?

Dobrovolníci jsou pro nás významnými partnery a bez jejich pomoci si naši práci již nedokážeme představit. Jejich podpora je nejen práce, kterou v dobrovolnických projektech odvedou, ale i energie a inspirace, kterou nám předají.

Děkujeme za rozhovor

brožura Průvodce dobrovolnictvím.indd 50 15.11.2011 7:51:38

8. O REALIZÁTORECH - ORGANIZACE PODÍLEJÍCÍ SE NA VZNIKU PRŮVODCE

8.1 ICOS Český Krumlov, o.s. a jeho Dobrovolnické centrum

Občanské sdružení ICOS Český Krumlov (celým názvem Informační centrum občanského sektoru Český Krumlov, o.s.) bylo založeno roku 2000 jako následovník regionální kanceláře Informačního centra neziskových organizací, o.p.s. (dnes Neziskovky, o.p.s.). **Činnost ICOS je zaměřena na podporu rozvoje regionu, občanského sektoru a komunitního života s důrazem na oblast rozvoje a poskytování sociálních služeb**. Prioritně se ICOS zaměřuje na aktivity v místě svého působení - na Českokrumlovsku a Jihočeském kraji. **K dlouhodobým stěžejním aktivitám ICOS patří zejména:**

- **Podpora rozvoje občanského sektoru, regionu a komunitního života**
  - informační, propagační, poradenské a vzdělávací aktivity směrované k rozvoji NNO
  - podpora rozvoje místního partnerství, sociálních služeb a komunitního života
  - asistence městům i NNO při strategickém, komunitním plánování včetně asistence při přípravě i realizaci tuzemských i evropských projektů v regionu

- **Provoz Centra sociálních služeb Český Krumlov** - pracoviště ICOS
  Cílem Centra je postupně zaplňovat bílá místa v sociální oblasti v regionu. K dlouhodobě poskytovaným službám a programům patří:
  - **služba osobní asistence pro osoby se zdravotním postižením** (od 1 roku věku) **a seniory** v regionu Českokrumlovsko - registrovaná sociální služba
  - **bezplatná právní poradna pro osoby v nepříznivé sociální situaci** (poradny v Českém Krumlově a Trhových Svinech) - registrovaná sociální služba
  - **rodinné centrum** - hlídání dětí, vzdělávací, poradenské, volnočasové aktivity a akce
  - **probační program „Právo pro každý den" pro mladistvé prvopachatele** - realizace programu pro několik regionů jižních Čech a kraje Vysočina
  - **podpora dobrovolnictví** - Dobrovolnické centrum Český Krumlov (viz dále)
  - vzdělávací akce a další programy na podporu znevýhodněných osob

Kontaktní údaje: **ICOS Český Krumlov, o.s.**
Náměstí Svornosti 2, 381 01 Český Krumlov
Tel./fax: 380 712 202
e-mail: icos@krumlov.cz
IČ: 70815089
Č.účtu: 572732389/0800
statutární zástupce: Tomáš Zunt, předseda o.s.
koordinator Centra sociálních služeb: Mgr. Ingrid Jílková
www.icos.krumlov.cz, **www.css.krumlov.cz**

brožura Průvodce dobrovolnictvím.indd 51 15.11.2011 7:51:39

Dobrovolnické centrum Český Krumlov - pracoviště ICOS Český Krumlov, o.s.

Dobrovolnické centrum založil ICOS v druhé polovině roku 2009. Cílem centra je podporovat rozvoj dobrovolnictví v regionu Českokrumlovsko a zajišťovat kompletní servis dobrovolníkům i organizacím, které dobrovolníky poptávají. Dobrovolnické centrum je akreditováno u Ministerstva vnitra ČR dle zák. č. 198/2002 Sb., o dobrovolnické službě a funguje jako organizace vysílající (vysílá dobrovolníky do spolupracujících organizací), tak jako organizace přijímající (přijímá dobrovolníky do vlastních programů). **Dobrovolnické centrum zajišťuje např. následující činnosti:**

- pomoc s vyhledáním takové činnosti a organizace, která by vám vyhovovala…
- zajištění kontaktu s organizací, kde se může dobrovolník uplatnit...
- proškolení a seznámení s činností, s právy dobrovolníka…
- průběžnou pomoc a komunikaci při výkonu dobrovolnické činnosti…
- supervizi, smluvní zajištění dobrovolnické činnosti, pojištění dobrovolníků,..
- rozvoj konkrétních dobrovolnických programů v regionu…

K programům, které pomáhá DC zajišťovat, patří mj.:

- **Program „Kamarád v životě" na podporu klientů Střediska výchovné péče Spirála** - podrobné informace o programu najdete v kapitole 7.1 tohoto průvodce.
- **Program Senioři seniorům - Informační centrum pro seniory** - podrobné informace o programu najdete v kapitole 7.1 tohoto průvodce.
- **Program na podporu klientů Komunitního centra Romů - KoCeRo**, program je zaměřen na podporu volnočasových aktivit dětí a mládeže, klientů centra.
- **Program na podporu klientů Domova pro seniory Wágnerka**, **na podporu klientů Domova důchodců Horní Planá** - pomoc s aktivním trávením času klientů domovů.
- **Program pro Rodinné centrum Amálka**, které nabízí široké spektrum služeb pro rodiče s dětmi.
- A řadu dalších dobrovolnických programů pro seniory, osoby se zdravotním postižením či děti a mládež.

Kontaktní místo:
Dobrovolnické centrum,
pracoviště ICOS Český Krumlov
Špičák 114 (přízemí)
81 01 Český Krumlov
mobil: **774 719 767, 380 712 202**
e-mail: **dobrovolnictvi@krumlov.cz**
www.css.krumlov.cz
(sekce Dobrovolnické centrum)

brožura Průvodce dobrovolnictvím.indd 52 15.11.2011 7:51:39

8.2 CPDM, o.p.s. Český Krumlov

Centrum pro pomoc dětem a mládeži, o.p.s. (CPDM, o.p.s.) je nestátní nezisková organizace fungující již od roku 1997, kdy byla založena městem Český Krumlov.

Hlavní činnosti CPDM, o.p.s. jsou:

aktivity v oblasti primární a sekundární prevence společensky patologických jevů u dětí a mládeže informační a poradenské činnosti pro děti, mládež, pedagogickou, rodičovskou a další veřejnost zajišťování školení, kurzů, přednášek, kulturně výchovných projektů a dalších aktivit souvisejících s problematikou a zájmovými oblastmi dětí a mládeže, realizace programů v oblasti neformální výchovy a vzdělávání realizace stálých nízkoprahových služeb pro děti a mládež a aktivit, které cíleně podporují vhodné trávení volného času dětí a mládeže uskutečňování a rozvoje evropských a mezinárodních aktivit s dětmi a mládeží podpora a pomoc sociálně znevýhodněným a zdravotně postiženým dětem, mládeži a organizacím, které se touto problematikou zabývají podpora a pomoc rozvoji občanského sektoru v místě a širším regionu.

Všechny tyto činnosti vykonává CPDM, o.p.s prostřednictvím svých pěti projektových pracovišť:

ICM - Informační centrum pro mládež nabízí zdarma informace v těchto základních oblastech: vzdělání, práce, zdraví, sociálně patologické jevy, volný čas, cestování, mládež v Evropské unii, občan a společnost a mezinárodní, evropské a národní organizace. ICM poskytuje i vedlejší služby: kopírování, tisk, laminování, přístup na internet, kroužkovou vazbu, scanování dokumentů a další služby. ICM je regionálním partnerem evropské informační sítě EURODESK, která nabízí aktuální informace z oblasti mobility mládeže.
www.icmck.cpdm.cz

NZDM Bouda - Hlavním posláním **Nízkoprahového zařízení pro děti a mládež Bouda** je prostřednictvím svých služeb, aktivního využití volného času, edukačních aktivit, poradenství ad. usilovat o pozitivní změnu v chování a postojích jednotlivců a o sociální začleňování dětí a mladých lidí, kteří se ocitli v nepříznivé nebo jinak náročné životní situaci.
www.bouda.cpdm.cz

Streetwork Český Krumlov - Streetwork je terénní program zabývající se drogovou problematikou. Základním východiskem programu je přístup harm reduction vedoucí

brožura Průvodce dobrovolnictvím.indd 53 15.11.2011 7:51:39

k minimalizaci či snižování rizik spojených s užíváním drog. Zde funguje i projekt **Viktorie**, jehož základním úkolem je prevence HIV a ostatních pohlavně přenosných nemocí a doplnění sociální sítě služeb pro osoby poskytující sexuální služby za úplatu na území Českokrumlovska.
www.kcentrum.cpdm.cz

Rádio ICM- Jedná se o internetové rádio, na jehož vysílání se podílejí mladí lidé z řad veřejnosti. Samotné Rádio ICM funguje na dobrovolnické „nadšenecké" bázi tzn., že svým moderátorům a členům týmu rádia neposkytuje finanční odměny, pouze jim přispívá na dopravu do studia.
www.radioicm.cz

HSM - Hudební studio mladých umožňuje mladým muzikantům z Českokrumlovska využívat za výhodných podmínek služby nahrávacího studia.

Hlavní cílové skupiny CPDM, o.p.s. jsou děti a mládež ve věku mezi 13 a 26 lety. Dále se tato organizace zaměřuje na pedagogy, vedoucí mládežnických a dětských kolektivů a skupin, rodiče a další veřejnost.

Kontakt:
CPDM, o.p.s. - Centrum pro pomoc dětem a mládeži, o.p.s.
Špičák 114, 381 01 Český Krumlov
Telefon: 380 712 427, 380 712 042
E-mail: cpdm@icmck.cz
www.cpdm.cz

brožura Průvodce dobrovolnictvím.indd 54 15.11.2011 7:51:39

8.3 EUROPE DIRECT ČESKÉ BUDĚJOVICE

Europe Direct České Budějovice - Informační stánek o Evropské unii existuje na Krajském úřadě Jihočeského kraje v Českých Budějovicích již od roku 2003, tedy ještě dříve než Česká republika vstoupila do Evropské unie. Středisko organizačně a personálně zaštiťuje oddělení vnějších vztahů a zahraniční spolupráce. V květnu 2005 se zapojilo do celoevropské sítě Europe Direct zřizované Evropskou komisí.

Otvírací doba:
Po - Čt 8:00 - 16:00
Pá 8:00 - 12:00

Kontaktní informace:
Vedoucí: Mgr. Vladimíra Pavlová
Adresa: Krajský úřad Jihočeského kraje
U Zimního stadionu 2, 370 01 České Budějovice
Tel: 386 720 110, 386 720 495
E-mail: europedirect@kraj-jihocesky.cz
Web: **www.europe-direct.cz**

Naše služby:
- zodpovídání dotazů týkajících se EU
- pomoc při hledání zdrojů informací o EU
- bezplatná nabídka tištěných informačních materiálů s evropskou tématikou
- bezplatný přístup k internetu pro vyhledávání informací o EU
- možnost zapůjčení knih z naší knihovny
- zprostředkování Seminářů o EU pro Vás u Vás (bezplatné přednášky týkající se problematiky Evropské unie)
- organizace Evropského dne na škole, který se skládá z několika přenášek, kvízů a filmu
- organizace konferencí, diskusí a seminářů pro širokou veřejnost po celém Jihočeském kraji

Naše informační stojany najdete také v Českém Krumlově (městský úřad), Jindřichově Hradci (knihovna), Písku (kino Portyč, městský úřad), Prachaticích (knihovna), Strakonicích (městský úřad, knihovna) a Třeboni (informační centrum, knihovna).

brožura Průvodce dobrovolnictvím.indd 55 15.11.2011 7:51:39

9. POUŽITÁ A DOPORUČENÁ LITRATURA A SEZNAM DALŠÍCH POUŽITÝCH ZDROJŮ A ODKAZŮ NA MATERIÁLY VZTAHUJÍCÍ SE K DOBROVOLNICTVÍ

Publikace a další materiály:

- Tošner, J.; Sozanská, O. *Dobrovolníci a metodika práce s nimi v organizacích*. 1. vyd. Praha: Portál, 2002. 152 s. ISBN 80-7178-514-8.
- *Tošner, J.; Sozanská, O. Dobrovolníci a metodika práce s nimi v organizacích,* Portál, 2006, ISBN: 80-7367-178-6
- *Průvodce dobrovolnictvím pro neziskové organizace*, Hestia, Praha 2003
- Horecký, J. *Dobrovolnictví v sociálních službách*. Praha, 2009. Prezentace. ISBN neuvedeno
- Ježek, L. *Gabriel ve škole. Projekt na podporu dobrovolnictví mladých lidí.* Praha: AGNES, 2001. ISBN 80-902633-8-0
- Matoušek, O. a kol. *Sociální služby*. Praha: Portál, 2007. ISBN: 978-80-7367-310-9
- Sozanská, O. *Práce s dobrovolníky v neziskové organizaci.* In *Řízení lidských zdrojů*. 1. vyd. Praha: Agnes, 1999. s. 115. ISBN 80-902633-4-8
- The European volunteer centre. *Manifesto for volunteering in europe 2003*. Brusel, 2003.
- Vagai, T. *Dobrovolníci a jejich přítomnost v organizacích využívajících dobrovolnickou službu v Českém Krumlově.* České Budějovice 2010.
- Frýdlová, H. *Připomínky k návrhu zákona o dobrovolnictví a dobrovolnické službě*.
- Evropská komise. *Průvodce programem Mládež v akci* (platný od 1. ledna 2011)
- *Zákon č.198/2002 Sb. o dobrovolnické službě*
- Tošner J., *Dokumentace dobrovolnických center a programů*, Hestia, 2005

Mnohé materiály, které se vztahují k dobrovolnické činnosti jsou k dispozici v knihovně HESTIA, o.s. - více info na: http://www.hest.cz/hestia/pro-organizace/knihovna/.

Internet:

- **http://www.dobrovolnik.cz** - stránky obšírně informující o dobrovolnických aktivitách a možnostech pro dobrovolníky a organizace
- **http://www.databaze.dobrovolnik.cz** - databáze dobrovolnických příležitostí na serveru dobrovolník.cz
- **http://www.hest.cz** - stránky Hestia, o.s. - národní dobrovolnické centrum
- **http://www.mvcr.cz/dobrovolnicka-sluzba.aspx.** - sekce stránek Ministerstva vnitra ČR k dobrovolnické službě, informace k akreditaci, dotacím, vzory smluv, ad.
- **http://www.evs.cz** - stránky k Evropské dobrovolné službě
- **http://www.mladezvakci.cz -** stránky České národní agentury Mládež (Evropská dobrovolná služba)
- **http://www.css.krumlov.cz -** stránky Dobrovolnického centra Český Krumlov (viz sekce Dobrovolnické centrum) - na těchto stránkách najdete mj. vzory a příklady formulářů, smluv a dalších základních dokumentů, které se vztahují k dobrovolnické činnosti.

brožura Průvodce dobrovolnictvím.indd 56 15.11.2011 7:51:40

PODĚKOVÁNÍ

Za spolupráci při vzniku průvodce děkujeme všem organizacím, které poskytly informace a své zkušenosti s dobrovolnickou činností, zejména pak:

- Informačnímu centru pro mládež Tábor o.s.
- Dobrovolnickému centrum ADRA České Budějovice
- Informačnímu centru pro mládež Prachatice - projektovému pracovišti občanského sdružení KreBul
- Diakonii ČCE - středisko Rolnička Soběslav
- Diecézní charitě České Budějovice - Dobrovolnickému centru
- DUHA - sdružení dětí a mládeže pro volný čas, přírodu a recesi
- Zdravotně sociální fakultě Jihočeské univerzity v Českých Budějovicích
- a řadě dalších

**Obrovský dík pak patří všem dobrovolníkům,
kteří jsou ochotni část svého času věnovat nezištně druhým.
Obzvláště děkujeme pak také těm dobrovolníkům, kteří se byli navíc ochotni
podělit o své zkušenosti s dobrovolnickou činností.**

Za finanční podporu děkujeme městu Český Krumlov
a Europe Direct České Budějovice při Krajském úřadu Jihočeského kraje.

**PRŮVODCE DOBROVOLNICTVÍM V JIHOČESKÉM KRAJI
A V REGIONU ČESKOKRUMLOVSKA**

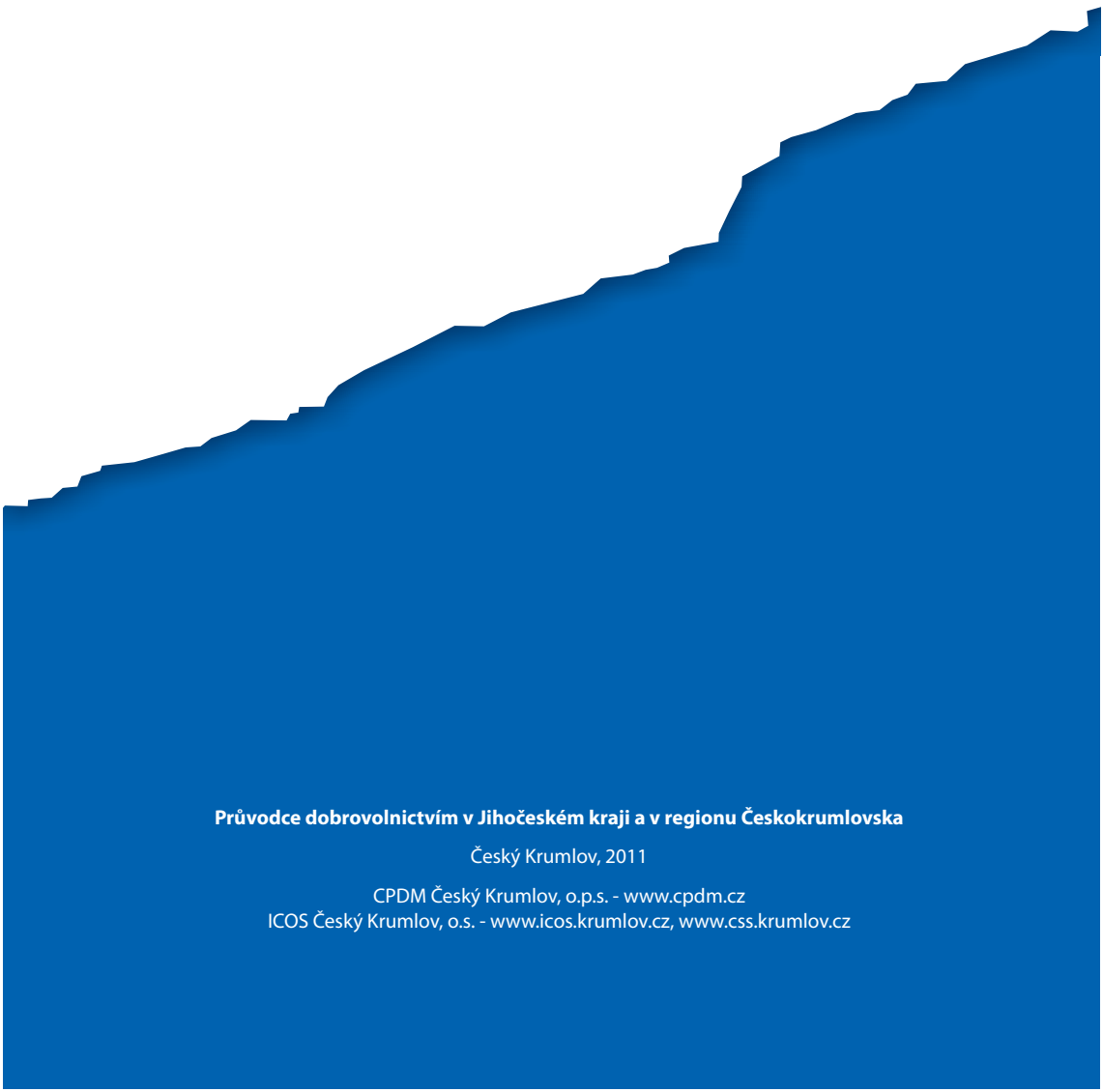
Vydáno obecně prospěšnou společností
Centrum pro pomoc dětem a mládeži Český Krumlov, o.p.s.
a občanským sdružením ICOS Česky Krumlov, o.s.

Náklad: 1000 ks

Neprodejné

Grafická úprava a tisk: Tiskárna Vyšehrad s.r.o., Český Krumlov

Český Krumlov, listopad 2011

Průvodce dobrovolnictvím v Jihočeském kraji a v regionu Českokrumlovska

Český Krumlov, 2011

CPDM Český Krumlov, o.p.s. - www.cpdm.cz
ICOS Český Krumlov, o.s. - www.icos.krumlov.cz, www.css.krumlov.cz

brožura Průvodce dobrovolnictvím.indd 58 15.11.2011 7:51:40